

Déli Hírlap

TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28-10.
Redacția și administrația:

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

KATOLIKUS ÖSSZEFOGÁS

Beküldötték szerkesztőségünknek az alábbi cikket, melyet a magunk részéről való minden állásfoglalás nélkül közlünk, mert úgy véljük, hogy a közhangulat minden irányu megnyilvánulása csak segítheti a vélemények tisztázását.

A közelmúltban megjelent újságcikkek nyomán a katolikus olvasóközönség nagy része neddöbbenéssel értesült arról, hogy a kétynyelvű katolikus hívek között mesterségesen szított évi ellenétek a közelgő egyháztanácsi választások alkalmával politikai beállítottság szerint szembeállítják egymással a két tábor híveit.

Hírlapi polémiák keretein túl az a kérdés nerült fel, hogy a katolikus hívek egyeteme egyházi közösség-e még, vagy politikai szervezetté álllyesztették alá? A pontos elhatárolás annál fontosabb, mert tudott dolog, hogy az egyházi közösség terén az összetartás helyett a széthúzás, megértés helyett pedig a gyűlölet eszközeit avatták vezérelvekké bizonyos részről. Az egyházi közösség beléteében a szeretet apostoli elveit leváltotta a politika sarlatán morálja s az egyházközségek ügyeit utóbbi megnyilvánulások szerint ítélve, a gyűlölet rugóit feszítik.

Egyéni szereplést hajhászók alkalmasabb terep luján a vallást közömbösítik a nemzetiség kényes elemeivel s az egyetlen szuverén érzést, amit a hit szentsége jelentett eddig, köznapi viták tárgyává teszik. Az egyházi élet alapvető elvei politikai adottságok függvényei lettek s a hit fenkölt tanaiból vásári szolamokat gyártottak. Amikor a katolikus vallás békeházát nemzetiségi harsonákkal elsözben ostromolták, a vezető egyházi hatalom nem vette kellőképen figyelembe azt, hogy bátorító magatartásával a hívek tömege előtt tulajdonképen a saját autoritását ássa alá. Az irányító kéz egyoldalú utmutatásával indult el a jelszavas bomlasztás. A harci riadóval fellépőket kecsgetető kilátásokkal bátorították s ily módon csakhamar megszületett a kulturális szelekción elve.

Mesterséges indulatokkal szembeállították a német és magyar katolikusokat annyira, hogy egy-egy egyháztanácsi összejövetel a gyűlölet légkörében zajlott le. Minden ügy, mely egyházi és kulturális szükséglettről szólt, a politikai paritás elvén létrejött egyháztanács mérlegén, mindig a nemzetiségi érdek súlyával méretett. A hitélettel összefüggő eszmei érdekből tabula rasa-t csináltak. Eltűnt a bizalom, a hittestvéri szeretet s a rágalom fulánkjai ingerelték a mesterséges riadókkal tüzelt lelkeket.

Úgy tudjuk, még mindig több azon németek és magyarok száma, akik amellett, hogy jó németek és jó magyarok, nagyon jó katolikusok is. Ezek és mindazon katolikus hívek nevében emelünk szót a közelgő egyháztanácsi választások előtt, akiknek a katolikus összetartás fontosabb, mint a nemzeti tagozódás szerinti széthúzás. Mivel az ősz állítólág elhozza az új egyháztanács megválasztását, ismét előterbe vetődik annak kísérlete, hogy a békebontás zászlóvivői jussanak az egyháztanácsba. Fölmerül az a kérdés, hogy a türelmetlenség exponensel, vagy a békeszeretet és megértés hívei képviseljek a katolikus híveket az egyháztanácsban? Meggyőződésünk, hogy a katolikus nagy többsége a megértést óhajítja és azt, hogy a választásokra pártokon kívül álló katolikus blokk létesüljön. A politikai surlódásokon felül álló katolikus lista felöllehet minden hívt, bármely nemzetiségű legyen is az, ha katolikus magatartása arra érdemessé teszi. Egy ilyen egyháztanács simábban tudja realizálni a paritások alapon nyugvó kulturális szelekción. Tűnjön el a vizályt szító politika a katolikus egyetemesség életéből; kon-

kolyhintésből elég volt! Semmi módon sem kifogásoljuk az ideális nacionalizmus feltételeinek akár kollektív szorgalmazását is, pusztán a tendenciózusan reánk irányított indokolatlan gyűlölet által fűtött agresszív magatartás ellen emelünk szót. Hogy a katolikus magyarság oltalmazó kéz helyett csak negatívumot könyvelhet el, az ne bátorítson fel másnyelvű katolikusra, hogy gyűlöletet vessen ellenünk.

A folyamatban lévő egyháztanácsi választások előre kidolgozott nemzetiségi normája szerint német és magyar katolikusok ezután paritások alapon térben és időben külön-külön választanak, hogy a szelekción elvén csorba ne essék. A szoros egyházi szükségletek közös fedezésén kívül, külön német és külön magyar költségvetés létesül a kulturális szükségletek fedezésére. Három főkönyv felfektetése válik szükségessé, hogy az ugyanazon főkönyvben, avagy pláne egvazon szereplő katolikus hittestvérek ne tangálják egymás nemzeti érzületét. Az egyháztanács mostani ciklusa folyamán indítvány hangzott el, hogy az ülés alatt német tanácsos ajánljon magyar szó ne hangozzék el s felszólamlás történt az irányban is, hogy magyar és német ima, vagy ének, pap és kántor részéről egyidőben ne mondassék. Ennvire haladtunk a katolikus összetartás terén. Ezután már csak az marad hátra, hogy a nemzeti alapon álló német pap

és kántor tagadja meg a más nyelvű hívek anyanyelvén való szolgálatát.

Ha mindezek hallatára kellően elcsodálkozott a jámbor hívó, egy jogos az a feltevése, hogy a katolikus egyetértés és összefogás szempontjából egy politikamentes katolikus blokk okvetlenül szükséges. Ellenkező esetben eljuthatunk még odáig, hogy nyelvi tagozódás szerinti osztozkodjunk majd Isten házában is. Kétségtelen az is, hogy az egyháztanács képviselői nemcsak politikailag márkázott egyéniségek lehetnek, hanem a nemzeti keretek presszióján kívül álló katolikus férfiak. Miután az egyházi szervezet az egyetlen létező keret, melyben a vallásos megnyilvánulás mellett a nemzeti élet és kisebbségi lét fentartható, de főleg megértő katolikus vezetőkre kell bizoni. A jövőbeli egyháztanács felépítésének tervezete szerint, a plébános, kántor, káplán s az egyházi alkalmazottak szintén nemzetiségi alapon klasszifikáltaknak s magartások ezen elyek szerint irányítódik. Annak hallatára, hogy az abszolút papi hivatás ezután nemzetiségi doktrínák érdeképviselete lesz, joggal megütözköz az egyházi adót fizető katolikus hívó. Alig tudjuk elképzelni, hogy a katolikus összetartozandóságnak ez érdekében állana. E tekintetben egy kimerítő aulikus magyarázat indokolt érdeklődést keltene a tájékozatlan katolikus hívek között. Senkiesem mondhatja meg előre, hogy a gyűlölet utja merre és meddig vezet, de, hogy valami ideálisan jót nem fog eredményezni, azt megállapíthatjuk már most. (S-n.)

Argesanu tábornok ideiglenes megbízatása letelt és C. Argetoianu vette át a kormányelnökséget

A Calinescu-kormány tagjai Titeanu alminiszter kivételével helyükön maradnak

Ottescu Nicolae a belügyminiszter

Baran Coriolan dr. a belügyi államtitkár

Bucurestiből jelenti: Argesanu tábornok — mint ismeretes, — csak átmenetileg vállalta a kormányvezetést, lemondott és az Argetoianu kormány tagjai csütörtökön este kilenc órakor a Cotroceni palotában letették az esküt. Az új kormány tagjai a következők:

Miniszterelnök: Argetoianu R. Constantin királyi tanácsos, a szenátus elnöke.

Hadseregfelszerelési miniszter: Slavescu Victor.

Igazságügyminiszter: Iamandi Victor.

Nemzetgazdasági miniszter: Bujoiu Ioan.

Kisebbségi miniszter: Dragomir Silviu.

Közmunakügyi és közlekedésügyi miniszter: Chelmegeanu Mihail.

Pénzügyminiszter: Constantinescu Mitita, a Nemzeti Bank kormányzója.

Légügyi és tengerészeti miniszter: Teodorescu Paul tábornok

Munkaügyi miniszter: Ralea Mihail.

Egészségügyi miniszter: dr. Marinescu N. tábornok.

Nemzetnevelésügyi miniszter: Andrei Petre.

Külgügyminiszter: Gafencu Grigore.

Kultusz- és művészetügyi miniszter: Zigre Nicolae.

Földmívelésügyi miniszter: Corneteanu N. D. tanár.

A közjavak leltározásával megbízott miniszter: Pop Traian.

Közrendészeti miniszter: Marinescu Gabriel tábornok.

Nemzetvédelmi miniszter: Ilcus Ion tábornok.

Propagandaügyi miniszter: Radian Alexandru.

Belügyminiszter: Ottescu Nicolai.

A nemzeti újjászülletési front szervezésével megbízott miniszter: Jivescu G. C.

Földmívelésügyi államtitkár: Serban Mihail.

Miniszterelnökségi államtitkár: Magureanu Mihail.

Nemzetnevelésügyi államtitkár: Toni D. V.

Kultuszügyi államtitkár: Sadoveanu Ion Marin.

Nemzetvédelmi államtitkár: Mihail G. tábornok.

Nemzetgazdaságügyi államtitkár: Jinga Victor.

Belügyi államtitkár: Baran Coriolan.

Miniszterelnökségi második államtitkár: Filip August.

Az új kormány célkitűzései nem változnak

A Romania című lap az új kormány megalakulásáról a következőket írja:

Ugyanazon célkitűzések mellett, amelyek eddig is parancsolóan szükségesek voltak ahhoz, hogy Románia ügyeit vezessék, csúttörtök este alakult meg C. Argetoianu királyi tanácsos elnökletével az új kormány. Ez a kormány tántoríthatatlanul halad az igaz uton, amely a román nép szent és szivből fakadó óhajásainak felel meg és minden kerülgetés nélkül halad a megállapított irányban, amelynek fő céljai:

egyetértésben élni a határon túli népekkel, éberen őrködni a megváltoztathatatlan határok felett, amelyeket véres áldozatokkal szerztünk meg, békés együttműködést teremteni az ország lakossága között.

A bánság képviselője a kormányban

Az új kormány kinevezésével természetesen változások történtek az egyes alminiszterek személyébe is. Ha végigtekintünk az új kormány névsorán, megállapíthatjuk, hogy az új kormányelnök tekintettel volt az egyes országgrészek különleges érdekeire is. Callinescu kormányában a Bánságot Baran Coriolan dr. képviselte mint belügyi alminiszter és hogy ezen minőségében milyen érdemeket szerzett, nemem bizonyítja inkább, mint az a körülmény, hogy Argetoianu újra felajánlotta neki a belügyi alminiszterséget, melyet el is fogadott. Baran Coriolan dr. mint képviselő, majd Temestorontálmegye prefektusa és Temesvár város főpolgármestere a közigazgatás minden ágazatában tökéletesítette tudását és ezen tudását vette igénybe

Ezeket az eszméket állapította meg az uralkodó már évekel ezelőtt és ez ma nemzeti kincsnek jelent, amelyet meg kell őrizni. Kötelessége tehát minden románnak a legkisebbtől a legnagyobbig minden erejével támogatni a kormányt. Argetoianu Constantin miniszterelnök gazdag tapasztalatokkal és nagy nyugalommal rendelkezik, ami alkalmassá teszi e történelmi időkben a kormány vezetésére. Argetoianu kifogyhatatlan energiával rendelkezik, ami kezesség arra, hogy a főparancsnokságot legjobb tudása szerint fogja irányítani. A szent célokra a legnagyobb hazafiassággal és hozzáértéssel fog őrködni. Az új kormány megalakulása azt jelenti, hogy a nemzeti újjászületési arcvonal eszménye jegyében folytatja az előző kormány politikáját.

az előző kormány és ezt honorálta a mostani kormány is, mikor Öfelségének előterjesztést tett, hogy ezen felelősségteljes tisztségében újra erősítse meg.

Baran Coriolan dr. a Bánság szülöttje, itt élt, itt nevelkedett közöttünk, ismeri minden bajunkat és fájalmunkát és megértő magatartása a bánsági kivánságok iránt a múltban, biztosíték a jövőre is, hogy mindent el fog követni ezen országgrész érdekeinek képviselőjeként. Ujbóli megbízatása megtisztelése és büszkesége a Bánságnak is és biztosak vagyunk benne, hogy a nagy közös érdekek keretein belül és azzal a becsülettel lelkesedéssel, mely annyira jellemzi, szolgálni fogja a különleges bánsági érdekeket továbbra is.

Radian miniszter programja:

Szoros szellemi együttműködés a többi országokkal

Az Argesanu-kormány lemondásával lemondott Titeanu Eugen sajtó- és propagandaügyi miniszter is. Másfél éven keresztül állott ennek az újonnan szervezett minisztériumnak az élén és az ő érdeme, hogy a kapcsolatot a kormány és a sajtó között szorosabbá és közvetlenebbé tette. A szervezkedés kezdeti nehézségei közepette mindenkor meghallgatta az újságírókat és ha valamely rendelkezés tévesnek vagy nehezen keresztülvihetőnek bizonyult, nem ragaszkodott mereven utasításaihoz, hanem a meggyőzés fegyvereivel szemben belátást és megértést tanúsított. Távozása után bizonyára nem szűnik meg kapcsolata a sajtóval és értékes tehetőség továbbra is gyümölcsöztetni fogja a köz javára.

Titeanu Eugen utóda Radian Alexandru lett, akinek neve nem ismeretlen sem a politika, sem a sajtó berkeiben. Radian amellett, hogy a fővárosban előkelő helyet foglal el az ügyvédek társadalmában, elsősorán újságíró is, akinek szakszerű cikkei, különösen a földművelésügyi kérdésekben, mindenkor nagy feltűnést keltenek. Nem esoda, hogy nyolc év előtt, akkori kor-

Radian miniszter székiogalója

Bucurestiből jelentik: Radian Alexandru propagandaügyi miniszter beiktatása alkalmából Titeanu Eugen, a távozó propagandaminiszter, a következőket mondotta:

— Ez a tárca, amely királyi kezdeményezésre alakult meg, húszeves hiányt pótol és alkalmat nyújtott arra az országnak, hogy a határokon túl állandó erkölcsi jelenlétet tanúsítson, belföldön pedig a Nemzeti Újjászületés jelvénye alatt, irányítsa és építse a belföldi közvéleményt nehéz megpróbáltatásokkal teli idők számára, amelyeket az országnak és a nemzetnek esetleg át kell élnie. Ennél a tárcánál sokat végeztek, de természetesen még sok munka van hátra. Egy esztendő leforgása alatt a vidéki román sajtó újjáélesztette azt a kultúrát, amely a román irásnak dicsőségül szolgál. A Tribuna Kolozsvárott, a Suceava Cernautiban és Dacia Temesvárott, a román szellemiséget szolgálja. A chisinaui rádióállomás negyvennyolc óra múlva az önk rendelkezésére áll,

hogy a román szót és a román gondolatot a Dnyeszter partjáig vigye. Egy ötvenmillió rendkívüli hitel módot adott egy rövidhullámú rádióadó berendezésére, amelyre úgy a külföldi eszmetérjesztést, mint a nemzetvédelem szempontjából szükségünk van.

A népszerű mozikkaravánok az összpontosított katonaság soraiban és a határok mentén viszi Carol király Romániájának lelkes, építő és kimeríthetetlen vitalitást mutató képét. Egy felavatásra váró stúdió nyújt

mányban, a földművelésügyi alminiszteri állást nyerte el és ezen minőségében különösen a konverziós törvény megalkotása körül szerzett igen nagy érdemeket. Argetoianunak, az új miniszterelnöknek, legszűkebb baráti köréhez tartozik Mikor megalakult az Újjászületés Frontja, annak igazgatósági tagja lett és igen tevékeny részt vállalt a szervezés munkálataiban. A földművelésügyi kérdésekben való nagy szaktudását azóta is sokszor igénybe vették a kormánykörök, aminek bizonyossága, hogy mikor Cornateanu földművelésügyi miniszter néhány hét előtt a Bánságban járt szemlekorúton, ezen útján Radian Alexandru is elkísérte.

Bizalommal tekintünk működése elé most, amikor a sajtó- és propagandaügyi minisztérium élére kerül, mert meggyőződésünk, hogy ezen munkakörében érvényesíteni fogja azokat a gazdag tapasztalatokat, melyeket újságírói pályáján szerzett. Hisszük, hogy új, magas pozíciójában sem feledkezik meg azon kötelekekről, melyek őt az újságíráshoz fűzik és munkássága az egész sajtónak előnyére és hasznára lesz.

majd módot román filmek gyártására. Részben kinyomtatott, részben pedig kéziratban levő idegen és belföldi személyiségektől származó anyag igazolja jogainkat. Az idegenforgalom fejlődött.

— Ma az az elégtétel megvan, hogy ennek a tárcának élére olyan régi barátom került, aki mindazokon a helyeken, ahol dolgozott, élénk intelligenciáról és oltniai ügyességről tett tanúbizonyságot. Megvagyok győződve róla, hogy a miként más felelősségteljes helyeken is eredményesen dolgozott, itt is siker koronázza munkáját.

Ki kell jelentenem, hogy egyetlen országban sem, még a liberális országokban sem tanúsított a sajtó olyan megértést az államérdekek iránt, mint nálunk. Ezt a sajtó tiszteletére mondom.

Nem hallgathatom el a kisebbségi sajtó megértő szellemét sem.

Titeanu ezután köszönetet mondott munkatársainak és sok szerencsét kívánt Radian miniszter munkájához az országért és a királyért.

Radian miniszter válaszában a következőket mondta:

— Akkor, amikor Öfelsége bizalmából ennek a minisztériumnak a vezetését átvetem, mindenekelőtt köszönetet mondom azért a megtiszteltetésért, amelyben Öfelsége részesített. Erre a megtiszteltetésre a Trón és az ország érdekében kifejtendő munkával akarok részlegelni. Megvagyok győződve arról, hogy munkámat megkönnyíti az a támogatás, amelyet a román sajtó a nagy nemzeti érdekek számára mindenkor

megad. Románia nemzeti élete mindenekelőtt a toll forgatóinak érdeme. A jelen időkben, amikor történelmi választásokon áll a világ, a meggyőződésem, hogy a közvélemény irányítja azt a fáklyát hordják majd, amely Öfelsége II. Carol király által megnyitott utat világossá teszi. Az ország egyhangúlag juttatta kifejezési helyeslését az új rendszer iránt.

A sajtó, amely a közvélemény hűségese, meg kell erősítse ezt a hitet, fokoznia kell lelkesedését a jóirányú munka iránt és el kell ítélje azokat, akik eltérnek a kötelesség teljesítésétől. Ennek érdekében jóhiszeműséget és őszinteséget kérek.

Tiszteletben tartjuk a gondolatszabadságot,

ugyanakkor azonban megvédjük az államesztét olyan merényletekkel szemben, amelyeket a gondolatszabadság nevében követnek el. Azok a rendkívüli idők, amelyeket élünk, senkinek sem adnak jogot arra, hogy a nemzeti szolidaritás kötelezettségeitől eltérjen, még abban az esetben sem, ha személyi tehetsége és presztízse egy magatartás felé is vezetné. Örömmel üdvözöljük a román sajtó képviselőit kívül a külföldi sajtó megbízottait. Tisztelettel viseltetünk a nemzeti közvélemény iránt, amely előtt semmi elkövetni való nincs.

Az a kívánságunk, hogy minél szorosabb szellemi együttműködést fejtünk ki a többi országokkal.

Megértéssel viseltetünk a szakmai feladatokat szemben és minél barátabb együttműködésben a külföldi sajtó képviselőinek rendelkezésére állunk állni. A szakmai tárgyilagosságra az a válaszunk majd, hogy olyan információk anyagát bocsátunk majd az újságírók rendelkezésére, amely minden nézeteltérést kizár.

Radian miniszter ezután tárcája tisztviselőinek támogatását és az új államrend iránti töretlen hitet kérte, majd pedig így folytatta: — Mint ahogyan a feltámadás éjszakáján egyik gyertya gyújtja meg a másikat, mi is meggyújtunk meg nagy királyunk hazaszerettségének és bölcsességének lángjával és egyazon lánban testvéréssülve vigyük ezt a hitet a világosság forrásaként azzal a céllal, hogy a kétség a gyűlölet, valamint a szenvedély sötétjét oszlassuk és az új hajnalhasadásban lássuk örökre megerősödött történelmi Románia győzelmét.

A SCALA slágere!

Kozákok

VERA KORENE

CHARLES VANEL

DON — KOZAK — KÓRUS

Az idei szezon legjobb filmje!

1939
OKTOBER
15-21

60%

BÉCSI NEMZETKÖZI MINTA- ÉS MŰSZAKI VÁSÁR

vasuti kedvezmény a német birodalmi vasútvonalon
Ingyen német utlevélvizum.
Felvilágosítás és prospektus,
a tiszteletbeli vezérképviseletnél:

Bucuresti, Str. Caimatei 16. Telefon: 5.25.33, Oficial Turistic German, Bucuresti L, Calea Victoriei 114. Telefon 5.12.80 és az ország összes utazási irodáiban.

Véglegesen felosztották Lengyelországot

Közös lépést tesz a Szovjet és Németország, ha a nyugati hatalmak nem kötnek békét

Ribbentrop péntek délelőtt elhagyta Moszkvát

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) A TASS roda jelenti: Ribbentrop és a szovjetorszag államférfiak megbeszélései az elmúlt éjszaka végetértek. A tárgyalás eredményeként három fejezetből álló negállapodást írtak alá.

I. A német birodalmi kormány s a szocialista tanácsköztársaságok szövetsége kormányának 1939 szeptember 28-iki nyilatkozata:

— Miután a német birodalmi kormány és a szovjetkormány a ma aláírt szerződésben a lengyel állam felbomlásából adott kérdéseket végérvényesen rendezték és ezzel biztos alapot teremtettek a közép-európai tartós béke számára, egyetértésben az a felfogásuk, hogy valamennyi nép igazi érdekeinek megfelelően, ha véget vetnének a Németország közötti egyfelől, Anglia és Franciaország között másfelől jelenleg fennálló hadiállapotnak. A két kormány éppen ezért közös fáradozásait, adott esetben más baráti országokkal egyetértésben annak szenteli, hogy ez a cél mielőbb elérhető legyen.

Ha azonban a két kormány fáradozásai nem járnának sikerrel, akkor meg lehet állapítani azt a tényt, hogy Anglia és Franciaország felelős a háború folytatásáért és így abban az esetben, ha a háború tovább folya, Németország és Szovjetországok kormányai közösen tanácskoznak a további szükséges rendszabályokról.

II. A NÉMET — SZOVJET HATÁR ÉS BARÁTSÁGI SZERZŐDÉS.

A német birodalmi kormány és a Szovjetunió kormánya az eddigi lengyel állam felbomlása után tisztázott feladatának tekinti, hogy ezen a területen a nyugalmat és rendet helyreállítsák és az ott élő népeknek a népi sajátságainak megfelelő békés létet biztosítsák. E célból megegyeztek a következőkben:

1. A két kormány az eddigi lengyel állam területén a kölcsönös birodalmi érdekek határaként azt a vonalat jelöli meg, amely a mellékelt térképen fel van tüntetve és amelyet kiegészítő jegyzékben közelebbről körül kell majd írni. A határ Litvánia déli csücskének kezdődik, nyugati irányban Augusztovtól a német birodalom határáig húzódik

és azt követi a Piszia folyóig. A folyó vonalát követő Osztrolenkáiig folytatódik délkeleti irányban és Nurnál eléri a Bugot. A Bug mentén halad Krisztinapolig, nyugatra kanyarodva Ravaruskától a Szanig húzódik, majd követi a folyót ennek folyásáig.

2. Mindkét fél véglegesen ismeri el a kölcsönös birodalmi érdekhátárként megvont határt és harmadik hatalomnak mindennemű beavatkozását ebbe a szabályozásba elutasítja.

3. A szükséges állami újrendezést a megjelölt vonalról nyugatra eső területen a német birodalmi kormány, attól kezdve a Szovjetunió kormánya veszi át.

4. A német birodalom kormánya és a szovjetkormány a fenti elrendelést népeik baráti kapcsolataik további fejlődésének biztos alapjául tekinti.

5. Ezt a szerződést ratifikálják és az okmányokat Berliben mielőbb kicserélik. A szerződés aláírásakor lép életbe.

III. Molotov a következő levelet intézte a német birodalmi külügyminiszterhez:

— Hivatkozással megbeszéléseinkre, van szerencsém megemlíteni, hogy a Szovjetunió kormánya az az akarata, hogy Németország s a Szovjetunió gazdasági kapcsolatait és áruszerjét minden eszközzel fejlesszék. E célból mindkét fél gazdasági programot állít össze, melynek értelmében a Szovjetunió Németországnak nyersanyagokat szállít és ezt Németország ipari szállításokkal viszonozza. Ezt a gazdasági programot mindkét fél úgy alakítja, hogy a német-szovjet árusere terjedelme a multban elért legnagyobb mértéket újabb elérje. A fenti intézkedések végrehajtására mindkét kormány haladéktalanul megadja a szükséges utasításokat és gondot fordít arra, hogy a tárgyalásokat megindítsák és befejezéshez juttassák.

Ribbentrop Molotovhoz intézett levelében megerősíti a hozzá intézett fejtegetéseket. Levelét ezzel fejezi be:

A német birodalmi kormány nevében és megbízásából csatlakozom ehhez a közleményhez és közlöm önnek, hogy a német kormány is megteszi a maga részéről a szükséges intézkedéseket.

Ribbentrop pénteken délután elutazott Moszkvából.

Ribbentrop összegezi a moszkvai ut eredményét

Moszkvából jelentik: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter pénteken délelőtt 10 óra után elhagyta az orosz fővárost. Búcsúztatására a repülőtéren megjelent Potemkin helyettes külügyi népbiztos és a szovjetvezetők közül többen. Ott volt a német nagykövét és követ-ségének egész személyzete, valamint Rosso moszkvai olasz nagykövét is.

Ribbentrop külügyminiszter elindulása előtt adott nyilatkozatában sajnálkozását fejezte ki, hogy csak rövid ideig maradhatott Moszkvában. Reméli, hogy a legközelebbi jövele alkalmából hosszabb időt tölthet az orosz fővárosban. Mindazonáltal jó kihasználta a rövid időt azal, hogy tisztázták a következő pontokat:

1. A német-orosz barátság most már végleg elrendezett.
2. A két nemzet a kelet-európai kérdésekben ezentúl soha többé nem enged másokat beleszólni. (Dunaposta.)
3. Mindkét állam óhajtja, hogy a béke ismét helyreálljon és hogy Anglia és Franciaország szüntessék meg a Németország elleni teljesen értelmetlen és kilátástalan harcot.
4. Ha azonban ezekben az államokban a háborús uszítók kerekednének felül, úgy Németország és Oroszország megteszik a szükséges ellenintézkedéseket.

A csütörtöki tárgyalások

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) Ribbentrop német külügyminiszter csütörtök délután Molotov külügyi népbiztosai, Sztalinna, a kommunista párt főtitkárával, Voroszilov hadügyi népbiztossal és

több más politikai személlyel folytatott tárgyalásokat. Beavatott helyen hangsúlyozták, hogy a tárgyalások során a német-szovjet gazdasági és politikai kapcsolatok kimélyítéséről van szó. Ribbentron

külügyminiszter a tárgyalások befejezése után, résztvett a moszkvai opera előadásán, majd éjjel után folytatta tárgyalásait.

MOLOTOV DÍSZEBEDJE

Moszkvából jelentik: (Rador.) A TAAS ügynökség jelentése szerint csütörtökön Molotov szovjetorszag külügyi népbiztos bankettet adott Ribbentrop német külügyminiszter tiszteletére és a díszében Forster, Guss, Schurre, Kordt, Henke, von Galle, Schultze és Stenbickel, vagyis Ribbentrop kísérei teljes számban megjelentek. A német követ-séget von Schulemburg, Köstring és Hilper képviselték. Fentiekén kívül a banketten még a következők vettek részt: Sztalin, Voroszilov, Kaganovics, Mikoyan, Beria, Bulganin, Voznesenski, Gorkin, Prenin, Potemkin, Lekanovov, Lozovski, Skvartzev, Barbin, Kmelnitzki, Barkov, Alexandrov, Pavlov és Sobolev. A banketten Molotov és Ribbentrop mondtak pohárköszöntőt és az estély a legszívvelé- sebb meherben foly le.

A MOSZKVAI OLASZ KÖVETTEL IS TÁRGYALT RIBBENTROP

Moszkvából jelentik: (Rador.) A német távirati iroda jelentése szerint pénteken délelőtt Ribbentrop német külügyminiszter kihallgatáson fogadta a moszkvai olasz követet.

SARACIOGLU OLASZ ELDDIG NEM TÁRGYALTAK

Moszkvából jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Saracioglu török külügyminiszter nem tárgyal a szovjet államférfiakkal. A moszkvai török nagykövetség semmiféle információt nem adott Saracioglu jövő programjáról.

Az eszt küldöttség még Moszkvában tartózkodik, de jelentése nem adtak ki annak a tanácskozással az eredményéről, amit Selters tegnap a Kremlben folytatott.

Angol válasz a moszkvai megegyezésre

Londonból jelentik: Bár péntek délig még semminemű angol visszahatás nem történt az új német-orosz egyezményvel kapcsolatban, a Reuter-iroda jólétesült körökből nyert közlés alapján a következőket szögezi le:

1. Neville Chamberlain miniszterelnök egyik legutóbbi nyilatkozatában kijelentette, hogy Oroszország akciójának semminemű befolyása sem lehet Anglia és Franciaország azon elhatározására, hogy a háborút addig folytassák, amíg hadicéljaikat el nem érik.

2. Ugyanakkor, amikor az új orosz-német egyezmény tárgyalásokat javasol a barátságos hatalmak bevonásával, az angol-francia-német háború megszüntetése érdekében, egyben visszautasít bármilyen beavatkozást a lengyel kérdésnek Moszkvában történt rendezésére.

3. Bár a szerződés számol a háború folytatásával, nem ír más elő, minthogy ebben az esetben újabb tanácskozások kezdődnek Németország és Oroszország között. Ez azt jelenti, hogy Németországnak újabb engedményekkel kell fizetnie Oroszország esetleges katonai segítségéért.

4. Egyelőre még tisztázatlan, hogy mit ért a német-orosz közlemény „barátságos hatalmak” kifejezés alatt, vagyis, hogy azt a kifejezést mely államokra vonatkoztatja. Mindenesetre megállapítható, hogy nem lesz könnyű egyes semleges államokat a kezdeményezés köré tömöríteni. mert ez a tömörítés azt jelentené, hogy ezek a semleges államok szintén felelősséget vállaljanak Lengyelország feldarabolásáért, vagy legalább is egyetértésnek azzal.

Fölösleges különben megemlíteni — fejezi be a Reuter —, hogy az angol kormány tárgyalásokat kezd a francia kormánnyal arra vonatkozóan, hogy milyen magatartást tanúsítsanak az új német-orosz egyezményvel szemben.

Koronatanács Londonban

Londonból jelentik: (Rador.) Csütörtökön VI. György király elnökletével koronatanács volt a Buckingham palotában. A koronatanácsban a nemzetközi helyzettel kapcsolatos kérdéseket beszéltek meg.

Angol támadás Helgoland ellen

Berlinből jelentik: Az Északi-tengerben Helgoland német sziget ellen péntekre virradó reggel hat angol repülőgép eredménytelen támadást intézett. A sziget felől visszatérőben lévő angol repülőgépek német vadászgépekkel talál- ták szemben magukat és a németek öt angol repülőgépet lelőttek, amelyek a tengerbe zuhan- tak.

Varsó megszállása folyamatban van

Nagy sikereket arat a német légitámadás. A lengyel kormány
le kell mondania

Brüsszelszélből jelentik: (Radiopress.) A belga lapok különtudósítónak jelentéséből komoly politikai körökben arra következtetnek, hogy a nemzetközi események menetében nagyarányú kezdeményezések folynak a béke helyreállítása érdekében. A belga lapudósítók szerint ez a kezdeményezés egy semleges államból indult ki és egy hadviselő nagyhatalom is támogatja. Állítólag mindkét fél számára elfogadható javaslatokról van szó. Állítólag a javaslat szerint Lengyelország is fennmaradna, jóval kisebb formában, mint eddig volt, sőt Hitler német birodalmi vezér még arról is hajlandó lenne lemondani, hogy ez az újra feltámasztott Lengyelország német protektorátus alá kerüljön. A megegyezésnek lenne egy gazdasági vonatkozása is, amely szoros összefüggésben állna az általános leszereléssel. A belga lapudósítók szerint feltéte-

lezhető, hogy Ribbentrop moszkvai tanácskozási során ezzel a tervvel is foglalkoznak. Amíg Párisban Ribbentrop terveit bizonyos gyanakvással nézik és nem sok jót várnak tőle, addig általános bizalommal tekintenek Saracioglu török külügyminiszter moszkvai tanácskozásai elé. Hír szerint a török külügyminiszter már kifejtette Moszkvában, hogy kormánya ragaszkodik a balkáni status quo-hoz, de kifejezést adott Törökország azon érdekének is, hogy a török kormány a török-angol és török-francia együttműködési megállapodásokban lefektetett kötelezettségeihez továbbra is ragaszkodik és azt kívánja, hogy mindezeket egyeztessék össze a török-szovjet egyezményekkel. A párisi Jour szerint különben Saracioglu rá akarja venni a szovjetkormányt, hogy a balkáni status quo tiszteletben tartására tegyen kötelező ígéretet.

Lefegyverezik Varsóban, a polgári lakosságot

Berlinből jelentik: (Rador.) A Deutscher Dienst jelenti: Pénteken a német csapatok győzelmesen vonultak be a megsemmisített Lengyelország fővárosába. Két napra volt szükség, hogy a főváros átadásának részleteiben megegyezzenek. A lengyel fővárost védő 120 ezer főnyi katonasággal közölték, hogy mely helyeken tegyék le a fegyvert a német bizottságok előtt. Ennek megtörténte után biztosítani fogják Varsó különböző fontos pontjait, hogy a szabotázsának elejét vegyék. Egy olyan várost kell elfoglalni, amelynek több, mint egy millió lakosa van és a melynek polgári lakosságát lefegyverezték. A lakosságot tehát elsősorban le kell fegyverezni, azután a város élemezéséről, a sebesültek ápolásáról és még több más dologról is szó van. Modlint illetően csak katonai kérdések várnak megoldásra. A nagy helyőrség mindaddig védekezett, míg Varsó meg nem adta magát és Modlin átadásával véget ért a fegyveres ellenállás. Kedden éjjel, amikor az utolsó harcok folytak, a német katonáknak méterrel-méterre kellett előrenyomulniuk az elkecseregetett uccai harcok következtében. Golyózápor hullott a német katonákra az ablakokból, a háztetőkről és a pincekből. A né-

met gyalogságot kitűnően támogatta a tüzérség és a repülőgépek. Szerdán délelőtt jelezték, hogy a főparancsnokság feltétel nélkül feladja a várost, mire a tüzet nyomban beszüntették. Varsó lakosai azt állítják, hogy már régen feladták volna az ellenállást, ha a katonai vezetők nem kényszerítették volna rájuk a védekezést és ha nem állították volna, hogy az oroszok elkergetik a németeket és hogy Beck ezredes Londonban van, ahonnan segítséget hoz.

EMBERFELETTIEK VOLTAK A VARSÓIAK SZENVEDÉSEI

Varsóból jelentik: (Rador.) A Havas ügynökség jelenti, hogy Varsó védőerőinek parancsnoksága közleményt adott ki, amely szerint a polgári lakosság emberfeletti szenvedései, valamint az élelmiszer és munióhiány készítette arra a főparancsnokságot, hogy Varsó védelmét feladja. A halottak és sebesültek számát pontosan megállapítani nem lehetett, mert sok kórház elpusztult és a sebesülteket több ízben kellett egyik helyről a másikra szállítani. Hozzávetőlegesen 16 ezer a katonai és 20 ezer a polgári sebesültek száma.

Przemyslt átadták az oroszoknak

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága jelenti, hogy a csütörtökön lefolyt tervszerű csapatmozdulatok a demarkációs vonalnak át jutottak és ennek során Przemyslt a német parancsnokság ünnepélyesen átadta az oroszoknak. A lefegyverezett lengyel csapatok elvonulása Varsóból csütörtökön este megkezdődött és ez két napon át fog tartani. Valószínű, hogy a német csapatok október 2-án vonulnak be Varsóba. A lengyel fővárost ostromló német haderő parancsnoksága megette az intézkedéseit a varsói polgári lakosság élel-

miszer ellátása érdekében. A több hetes ostrom Modlin erőit teljesen tönkretette és ezért az erőd minden feltétel nélkül megadta magát. Az átadás részleteit az itt állomásozó hadtestparancsnokság állapítja meg. A városban 1.200 lengyel tiszt, 30.000 katona és 4.000 sebesült van.

A nyugati arcvonalon változatlanul tart a szárazföldi felderítő tevékenység. Páris fölött végül a jelentés arról is hogy a légi harcok során a németek egy francia és egy angol repülőgépet lőttek le.

Óriási ereje van a német légitámadásnak

A gyorsjárata gépeket nem lehet lelőni

Berlinből jelentik: (Rador.) A Stefani ügynökség jelenti: A német légitámadás nagy sikerű támadását az angol flotta ellen maximális gyorsasággal haladó bombavetőgépek hajtották végre, amelyek ellen a léghátrító ágyúk tüzelése eredménytelen maradt. Ez volt az első kísérlet, amelyet a német nagy csatahajók eleni támadásnál alkalmaztak. Churchill állításával ellentétben a német repülőgépek nem szárazföldi, hanem vízirepülőgépek voltak. Számuk pedig nem husz, hanem tizenhárom volt és a mennyi sértegetni tért vissza kiindulási pontjához. A Stefani ügynökség levelezője szerint az óriási erejű német légitámadás még számos súlyos meglepetést tartogat a nyugati hatalmak számára és könnyen lehetséges, hogy a gazdasági blokádnak szervezett megsemmisítést.

NÉMET BOMBAVETŐ REPÜLŐK SKÓCIAIG TÖRNEK ELŐ

Londonból jelentik: Német bombavető repülőgépek megkísérelték, hogy csütörtökön Skóciát elérjék, de ez a kísérletük nem sikerült. Több angol vadászgép eléjük szállt és kényszerítette őket, hogy visszatérjenek. (Rador.)

EREDMÉNYES VOLT AZ ANGOL CSATA- HAJÓK BOMBÁZÁSA

Berlinből jelentik: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentése szerint az angol rádió azt állította, hogy a német repülőgépek az angol hajóhad elleni támadása eredménytelen volt. Ezzel szemben a német rádió megállapítja, hogy szeptember huszonhatodikán délután három órakor a német repülőgépek megtámadták a Norvégia és Skócia között nyílt tengeren tartózkodó angol hadihajókat és egy nagyméretű bomba a repülőgép anyahajó hidjára esett, aminek következtében óriási arányú robbanás történt.

ANGLIÁBA ÉRKEZETT A LENGYEL PILOTÁK EGYRÉSZE

Londonból jelentik: (Rador.) A Stefani iroda jelentése szerint a néhány nappal ezelőtt Angliába érkezett lengyel pilóták tegnap repülőgépeikkel Londonba érkeztek és innen tovább folytatják utjukat Franciaországba, ahol egy alakulóban levő lengyel légióban nyernek beosztást.

ATONYRA KÉNYSZERÜLT EGY SZOVJET GŐZÖS

Moszkvából jelentik: (Rador.) A TASS jelenti: A Pioner szovjet gőzös kapitánya rémülten jelentette, hogy tegnap délután két órakor a Német flotta bejáratánál ismeretlen nemzetiségű tankeralattjáró megtámadta és szikláztányra kényszerítette. Mentőhajókat küldtek ki, a legénység életveszély nem fenyegeti.

ELSZÖKÖTT IZLANDBÓL EGY ANGOL REPÜLŐGÉP

A Stefani hírszolgálati ügynökség jelenti: Egy angol katonai repülőgép, amelyet Izland szigetei fogva tartottak, dacára annak, hogy a parancsnok becsület szavát adta arra, hogy a gép nem távozik el, teljes személyzetével visszaindult Angliába.

A SVÉDEK LISSZABONBAN RAKTÁROZTAK BE ÁRUKAT

Lisszabonból jelentik: Több svéd kereskedelmi hajó a lisszaboni kikötő dokkjában rakodott és az árúkat ott elhelyezte mindaddig, míg Észak-Európa felé a hajózás biztonságosabbá válik. (Rador.)

Nyugati front

Francia támadásról szól a hivatalos jelentés

Párisból jelentik: (Radiopress.) A francia hivatalos jelentés közli, amely szerint a francia csapatok csütörtökön támadást indítottak a nyugati határ szélső szakaszán. A támadás azonban csupán helyi jelentőségű volt és nem mozdított meg nagyobb erőket. A franciaországi Apach és a németországi Perl községek között van a támadás színhelye. A félhivatalos jelentés szerint a francia csapatok elfoglalták a német osztagok állásait, sőt éppen Perl falucska első hársoráig nyomultak elő, közben elfoglalták a Mosel partját addig a hídig, melyet a német csapatok elvonulásuk előtt felrobbantottak. A támadás lehetővé tette azt is, hogy a franciák német foglyokat ejtsenek.

NÉMETORSZÁG A LEVEGŐBEN TAMAD

Rómából jelentik: (Radiopress.) A Stefani iroda külön tudósítója jelenti Berlinből, hogy a német hadsereg főparancsnokságának nincs szándékában a nyugati arcvonalon a kezdeményezést megvághoz ragadni. Német részről kijelentik, hogy Németország a franciákra és az angolokra hagyja a kockázatot, hogy megkezdje a harcot. Ehelyett a német hadvezetőség a légi haderőt akarja kihatárolni és igen sok kérdést, így még a gazdasági problémák megoldását is, a légi haderőre bizza.

IZGALMAS LÉGIPIADÓ PÁRISBAN

Párisból jelentik: A francia fővárosban pénteken délelőtt fél 12-től 12 óráig légi riadó volt. A légóltalmi intézkedéseket mindenütt az elírásoknak megfelelően hajtották végre. Rengeteg hangszórókkal felszerelt autókkal robbogtaták végig a főváros utcáin és felszóltatták a járókelőket, hogy siessenek az övőhelyekre. A riadó egy igen nagy magasságban, Páris fölött megjelent német repülőgép okozta.

Új pártot alakítanak a franciák kommunisták

Párisból jelentik: (Dunaposta.) A rendőrség kommunista párt feloszlata után egy a francia fővárosban, mint az összes különböző ipari központokban házkutatásokat tartott, ezenkívül őriztetve a párt ismertebb vezetőit. A házkutatások során nagymennyiségű okmányt és propaganda anyagot foglaltak le. A kommunista párt képviselői ellen nem lehet eljárni, azonban azt tervezik, hogy kamara jelenlegi ülészakát rendeleti uton bezárják és a törvényhozó testület szünetelése során függesztik a kommunista képviselők mentelmi jogát és megindítják ellenük az eljárást. A volt kommunista párt tagjai a kormány rendelkezését ugyanakkor kijátszani, hogy új pártot szándékoznak alakítani, Ranet képviselő elnökléte alatt, amelynek neve francia munkás és parasztpárt lesz. Ebben az új pártban a volt kommunista párt 75 tagja közül 54 már bejelentette belépését. Parlamentti körökben a szociálistá pártot is beleértve, meglegedéssel veszik tudomásul a kormány rendelkezését, kivétel képez Blum Leon személye, aki a Populaireben cikket írt, amelyben kifejté, hogy helytelen a kormány az a lépése.

Amerika német támadástól tart

Newyorkból jelentik: Az amerikai köztársaság kipuhatolására alakult intézmény megállapítása szerint a megkérdőjezt személyek hatvan három százaléka úgy nyilatkozott, hogy amennyiben Németország legyőzné Franciaországot és Angliát, akkor az Egyesült Államokot fogja megtámadni. (Rador.)

Fejlődött a tengeralattjárók elleni védekezés technikája

Harmincnégy kilométerrel megállapítható a buvárhajó közledése 15 tonnás tengeralattjárók, amelyek száz kilométeres sebességgel közlekednek

Hajógóliatok és törpehajók viaskodása

A mai háboruban a tengeri harcok kimenetelét illetően óriási jelentőséggel bír a tengeralattjárók használata. Amikor 1914-ben a német tengeralattjárókat vízre bocsátották, egyetlen állam sem tulajdonított ennek különösebb fontosságot. Az eredmény pedig az volt, hogy Németország tengeralattjárói segítségével csaknem győztesen került ki a háborúból. Hogy ez nem így történt, az a szövetséges hatalmaknak az utolsó pillanatban foganatosított újabb óvintézkedéseinek tudható be.

Anglia és szövetségesei 1917-ben rendkívül kritikus helyzetben volt. A német tengeralattjárók sok feltörést okoztak Londonban, olyannyira, hogy az akkori tengerészeti miniszter az egyik minisztertanácson ezeket mondotta:

— Uram, nem is gondolhatunk arra, hogy a háborút 1918-ban is folytassuk, ha nem találunk újabb és hatékonyabb védekezési módszert a tengeralattjárók ellen.

A kérdésben azután úgy igyekeztek segíteni, hogy az élelmiszerekkel és municióval megrakott kereskedelmi hajókat jól felfegyverzett halászhajók kísérték el. Ez a rendszer kielégítő eredményeket hozott. A német tengeralattjárók őrizkedtek ezeknek a kereskedelmi hajókaravánoknak a megtámadásától. Így azután lehetővé vált, hogy a szövetséges hatalmak számára Amerikából tizezerszámra szállítsák a katonákat és nagyobb mennyiségű élelmiszert és háborús anyagot hozzának át az Óceánra.

Anglia földrajzi fekvésénél fogva, abban a helyzetben volt, hogy a német hajókat blokádnál tartathatta. Egyébként a németek is igyekeztek flottájukat megkímélni és azt a háború végére tartogatták. A németek tulajdonképpen csak akkor határozták el magukat a tengeralattjáró háborúra, amikor 1914-ben az Abuckir, Hogo és Kreni nevű cirkálókat sikerült elsüllyeszteniük.

A három cirkáló megtorpedozásának eredményeképpen 60 tiszt és 1800 tengerész is elpusztult. A hajógyárakban ezután éjjel-nappal dolgoztak és rövidesen a német tengeralattjárók a világ minden tengerén megjelentek. A világháború kezdetén Németországnak csak 30 tengeralattjárója volt, időközben azonban ez a szám megháromszorozódott.

A német tengeralattjárókra az első fekete napok 1917-ben kezdődtek, amikor a szövetséges hatalmak új védekezési eljárásai eredményeseknek bizonyultak. Anglia és Amerika olyan nagy számban pusztította el a német tengeralattjárókat, hogy azoknak rövid időn belül való helyettesítése lehetetlen volt.

Csak 1917-ben 60 német tengeralattjárót süllyesztettek el.

A sikeres tengeralattjárók elleni küzdelemnek első eredménye az volt, hogy a sorozatos elsüllyedések miatt a német tengeralattjárókra önkéntesek alig jelentkeztek, úgy hogy végül is rendes sorozás útján voltak kénytelenek az utánpótlásról intézkedni. Németország ezután kénytelen volt lemondani arról a szándékáról, hogy a tengeri háborút megnyerje.

Bár az elmúlt 25 esztendő alatt sokat fejlődött a tengeralattjáró háború elleni védekezés módja, mégsem állítható, hogy egy tengeri háborút a tengeralattjárók segítségével ne lehetne megnyerni. Természetesen ezen negyedszázad alatt nemcsak a védekezés lehetőségeiben történtek újítások, de a tengeralattjárókat is nagymértékben tökéletesítették. A tengeralattjárók elpusztításában ma sok rendszer van, ezek között azonban a legismertebb az angol Berton kapitány eljárása. Ez az angol kapitány

egy különleges torpedógyújt szerkesztett, amelyet nagy sikerrel alkalmaznak.

A Berton-féle torpedó rakétával működik és nagy előnye, hogy előállításával sokkal kevesebbe kerül, mint a többi hasonló fegyvereké. A franciák szintén feltalálták egy új torpedót, ezt azonban csak kisebb mértékben tengeralattjárók ellen tudják sikeresen használni.

A tengeralattjárók elleni védekezés egyébként a következőképpen történik: A hajók egy Edison által feltalált készülék segítségével még idejében tudomást szereznek a vizalatti ellenség közledéséről. Ez a készülék már

84 kilométernyi távolságból jelzi a közeledő tengeralattjárót.

1936-ban rendezett máltai angol tengeri hadgyakorlatok alkalmával ezeknek a készülékeknek segítségével sikerült megállapítani, hogy a közelben idegen tengeralattjárók tartozkodnak. Igen kitűnő eredményeket értek el a védekezés terén az olaszok úgynevezett „tengeralattjáró-vadászhajó”-ikkal. Ezek motorral felszerelt bárkák, amelyeknek hossza 16 méter. Két gépfegyverrel, két torpedóágyúval, valamint tengeri bombákkal vannak ellátva és rendkívül gyorsan közlekednek.

Ha a tengeralattjáró a víz felszínén tartózkodik, csak nehezen tud ellene védekezni.

Páris — a gyermek nélküli város

Szöfukarok lettek a franciák, akiket egy hónap megkomolyított. Ridikül helyett gázlarcstartót viselnek a hölgyek. Diplomáciai tanácskozás a fedezékben

Páris szeptember hó. A fény városából a sötétség városa lett, ahol még néhány héttel ezelőtt az éjszakai élet teljes fényében ragyogott, ott ma a temető csendje honol. A mozik utolsó előadása félkilenckor véget ér. Csak kevés cinema játszik. A kávéházak csak 11 óráig vannak nyitva, akkor is csak gyér világítás a megengedett. Este 11 órakor már nagyon kevés autóbusz közledek, taxit nehezen lehet kapni és bár a metron, a földalatti is sok vonalat beszüntettek, mégis ez a legkedveltebb közlekedési eszköz. Nincsenek tánchelyiségek, éjszakai klubok és szórakozóhelyek. A társasélet is megszűnt. Nem hívják meg senkit, a nagy dinerek ideje lejárt. Páris új életet kezdett. Seholy nem hallani azonban elégedetlen szót, vagy olyant, amely rossz hangulatot keltené. A mai állapotra a párisiak már egy év óta készülnek és a legtermészetesebbnek tartják, hogy az bekövetkezett. Senki sem beszél arról, hogy ennek a helyzetnek mikor lesz vége, mindenki arra számít, hogy ez hosszú éveken át így lesz.

LIBASOROK — AZ UJSÁGKIOSZK ELŐTT

A francia nyugalmat legjobban a riadó jelek leadásánál lehet csodálni. A háború első napjaiban szándékosan ok nélküli riadókot rögtönöztek, hogy a közönség megszokja. Hangos szó nélkül a tolongás teljes elkerülésével rohannak a nagy bérházak lakói gázlarcraikkal a pincébe. Feltűnő, hogy ezekben a házakban nincsen gyermek. Páris ma úgy szólva gyermektelen. A falvak telve vannak gyermekekkel, akik már ott irakoztak be a falusi iskolákba.

Az utcákon mindenki gázlarcra jár. A rendőr, a levélhordó oldalán a gázlarcra teljesíti a szolgálatot, az éttermek kiszolgáló pincérei nyakába gázvédő. Érdekes, hogy erről egymás közt nem is beszélnek, a legtermészetesebbnek tartják, mint amilyen természetes, hogy férfiak és nők kálapot viselnek. A hölgyek nem hordanak retikült, ami lassan kimegy a divatból és helyüket a gázlarc tászkája pótolja.

A gázvédő-fedezék a legdemokratikusabb helyiség, ahol a milliomosok együtt vannak a portásokkal. Mondják, hogy az egyik legutóbbi riadónál Daladier dolgozószobájában fontos megbeszélést folytatott Coulondre külügyi államtitkárral, a volt berlini nagykövettel és a riadójelre a minisztérium személyzetével együtt vonultak le a fedezékbe, ahol egy sarokba félrehúzódva folytatták a megbeszéléseket. De nem csak riadókban, hanem egyéb alkalomkor is a párisi lakosság olyan fegyelmességet mutat, amilyent azelőtt nem is tételeztek fel. Erre jellemző például, hogy bármennyire is szenzáció éhes a közönség, nem kapja ki az újságáros kezéből a négy oldal terjedeleme szorított újságot, hanem sorba állnak és megvárják, míg a kioszk elé kerülnek. Általában Páris, a könnyű diszkuziók, a szavak városa: néma lett. Az emberek keveset kommentálják az eseményeket és szintén „angolosan” takarékoskodnak a szavakkal. A német nép iránt alig lehet ellenségeskedést észre venni és a zsúfolt metronok a német emigránsok akármilyen hangosan használhatják anyanyelvüket.

VILÁGHÍRŰ IRÓK — A CENZURA-HIVATALBAN

Máris feltűnő, hogy kevés polgári férfi jár az utcán. Rossz szemmel nézik a polgári ruhás fiatalabb korosztálybeli férfiakat és lehet mondani, hogy a férfiak 80 százaléka hadiszolgálatban áll. Szellemi, vagy művészeti nagyságok kivételt nem képeznek. Nagy írói nevek dolgoznak a cenzura

A németek már tökéletesítették ezt az eljárást. Az ók „tengeralattjáró-vadászhajók” 80 kilométeres sebességet képesek kifejteni és

súlyuk mindössze 15 tonna.

Természetesen a tengeralattjáró-vadászhajók ellen is megtaálták a védekezés módját, méppedig az úgynevezett „repülő-bárkakkal”. Ezeket főleg az amerikai tengerészetben használják. Azonban bármennyire is tökéletesítették a védekezés módjait, még nem tartunk ott, hogy a tengeralattjárók ellen tökéletesen lehessen védekezni, amit a Courageous angol repülőgépanyahajó nemrég történt elsüllyesztése is igazol.

Németország a most folyó háboruban az angol blokádot tengeralattjáróval igyekszik megdönteni. A németek állítolag

70 új tengeralattjáróval léptek a háborúba és 40 jelenleg épülőfélben van.

Jóslásokba egyelőre nem lehet bocsátkozni és csak a jövő fogja megmutatni, hogy a tengeralattjáró ma is olyan veszélyes fegyver lesz-e, mint volt a világháború idején?

hivatalban és szürke cikkeket olvasnak naphosszat. A propaganda-ügylet az egyik legnagyobb élő francia költő, Giraldoux vezet, aki minden este beszédet tart a rádióban és ezek a beszédek nem gyűlölködők nem az érzelmekre, hanem az értelemre hatnak. Párisban a szellemi élet is a háború alá van rendelve, sőt a fiú iskolák jórésze nem nyitott meg. A 14—18 éves diákok kivétel nélkül munkaszolgálaton vannak és kinn a földéken a bevonult gazda helyett az ősi szántást végzik. A sorozó helyiségek előtt még most is százalé állanak az idegenek és különösen itt ugyyszólván uralkodó a német nyelv. A cseh és osztrák állampolgárokat néhány nap óta külön légiókba sorozzák.

Párisban tisztában vannak azzal, hogy a jétek életre-halálra megy. Egy hét megkomolyította a franciákat és Páris főönussa megváltozott: komolya és elszánta lett. Ha a háború egy évvel ezelőtt tört volna ki, talán nem ment volna ilyen simán a háborús életre való átmenet, de egy év óta mindenki lelkileg felkészült a háborúra, ma már legendának tűnik az, hogy Franciaországban valaha pártarcok dultak és a vezéreikk ugyanazt mondja, akár Daudet, akár Blum írja. Páris grófia felhívta a monarchistákat, hogy támogassák a köztársaságot. Máról holnapra minden megváltozott. Különös és rendkívül idő.

CORSO mozi

Rendkívül érdekes premier!
100%-osan németül beszélő film!

Csak felnőtteknek!

EXTAZIS

A nemek harcának szenzációs filmje

A főszerepben:

HEDY LAMARR

Rendező: G. Machaty

Zene: Dr. Becce

A darab bemutat egy fiatal leányt, aki sokkal idősebb férfihez megy feleségül. Férje elhanyagolja és az asszony hiába igyekszik meggyőzni a fiatalág jogairól...

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 1/10 órakor
D. u. 3 órakor 17 leles helyárrakkal:

A matrózok kedvence

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Művelődési, közhataloknak és közintézményeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei. Kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre á.

A szonyok az eke mögött

Az utas, aki ezekben az időkben Németországon keresztül utazik, szinte hinni sem akarja, hogy a német birodalom harcban áll. A falvak a megszokott képet nyújtják és a lakosság békésen dolgozik. A gyakorlatot szem csak a földek megmunkálásánál tapasztal változást. A munka itt is szünet nélkül folyik, csupán az tűnik fel, hogy a munkánál sok férfi hiányzik. Asszonyok és gyermekek szokatlanul nagyszámban dolgoznak a földeken, mert a férfiak bevonultak. Hiányuk azonban nem akadályozhatja meg a mezői munkát és ezért asszonyok és gyermekek álltak a helyükre. Már a rómaiak megemlékeztek a régi Germániával kapcsolatban, hogy mikor a férfiak a határon védik az országot, asszonyok veszik át a gazdaságot és a földek művelését. Így volt ez különben a 30 éves háborúban is. Hogy akkor a véres csaták után a német parasztság teljesen el nem pusztult, az sok vidéken csak a parasztság asszonyoknak volt köszönhető. A német asszonyok munkájára volt szükség Nagy Frigyes háború során is. Most azután ismét asszonyok állnak az eke mögött. Az asszonyok takarítják be a szénatermést, szántják a földeket és munkájukban gyermekeik is segítenek. Eddig a német asszony a ház körül és kerti munkát végezte, ezenkívül az aratásnál segített a férfinak, most azonban a szántás és vetés nehéz munkáját is kell végeznie, mert házanépe kenyerét jövőre is biztosítani kell.

— Választásra készül Jugoszlávia. Belgrádból jelentik: A szenátusi választások időpontját november tizenketedikére állapították meg. A kamaraival választásra vonatkozólag új választási törvényt fognak beterjeszteni, amely titkos szavazást fog majd előírni.

— Temesvár új téparancsnokának tisztelő látogatása a helytartóság. Basarabescu Matei ezredes, Temesvár új téparancsnoka, tisztelő látogatást tett Marta Alexandru dr. királyi helytartónál és Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetői kármál.

— Új rendőrközmisztáros Temesvárott. Turnea T. rendőrközmisztáros, aki eddig Buhusi-Neamtanban teljesített szolgálatot, Temesvárra helyezték át. Turnea rendőrközmisztáros a belvárosi rendőrséghez osztották be szolgálattételre.

— A temesvári érettségi vizsgák eredményei. A temesvári Diaconovici Loga liceumban működő érettségi bizottság előtt újabban a következő jelöltek tettek le sikeresen a vizsgát. A tanfelügyelőség útján jelentkezett növendékek közül: Baia Vasile, Costea Marius, Juranescu Felicia. Az állami német liceum jelöltjei közül: Beck Henrik, Fazekas Ernő, Krischer Ottmár, Lauf Ottó, Zielbauer Dominik. A piarista liceum növendékei közül eddig a következők tettek le sikeresen az érettségi vizsgát: Costin Marin, Duda Jenő, Golumbovic László, Kohanitz József és László Sándor.

— Gödrök a korzón. Temesvár korzója a Regele Ferdinand körútnak a Lloyd kávéház előtt kezdődő járdája. A sétatők számára ez a járda azonban nem gyönyörűség, mert tele van gödrrel, hepehupával. Az emberek ott járva bukdacsolnak, csetlekednek, botlanak és igen sokan esnek. Különösen a gyermekekkel és nőikkel történik ez a baj. Az egyes gyakra kisebb sérüléssel, bőrfelhorzsolással, kék-zöld foltok szerzésével jár. Felhívjuk erre a rossz járdára a városi mérnökség figyelmét és kérjük, hogy az ott szükséges javítási munkálatokat, amelyek nem is kerülnek nagy pénzbe, nemcsak a sétatők, hanem dolgoik után sietők testi épségének érdekében csináltassa meg.

Szeptember 30.
Szombat
Jeromos Gergely

420. szeptember 30-án halt meg Betlehemben Szent Jeromos egyháza. A Muraközben született és Rómában nyerte kiképzését. A pápa megbízta a régi latin nyelvű bibliafordítás átjavításával. Az általa készített bibliafordítást Vulgata — közkezen forgó — néven ismerjük. 385-ben elhagyta Rómát és Betlehembe vonult, ahol haláláig maradt. Holttestét később Rómába vitték. Az egyház a nagy latin egyháztanítók sorába iktatta. Számos irodalmi munkája maradt.

1859. szeptember 30-án született az erdélyi Kisbaconban Benedek Elek, a nagy meseíró. Tanárnak készült, majd újságíró és író lett. Hasznos és eredményes munkálkodást végzett az ifjúsági irodalom terén. Nagyon sok ifjúsági regénye és rengeteg meséje jelent meg.

— Solymosán Magda emlékinnevet rendez a kolozsvári színház. Solymosán Magda, a kolozsvári Thália színház nemrég elhunyt pacsiirtahangú, fiatal, bájos és tehetséges művésznője, még ma is úgy él színeztársai s az egész erdélyi közönség emlékezetében, mintha most is közöttünk lenne. Sudár alakja, ragyogó mosolya, tehetséget és forró életörömet sugárzó lénye mindenkinek élénk emlékeztében él. Erdély nagy primadonnájának emlékeztét idézi majd a hálás Thália október közepén, amikor felelevenedik emléke a színpadon. Ezen az emlékinnevet leplezik le majd a szobrárt is, amely ott fog állni a színház foyerjában, hogy hirdesse: közönsége nem felejt el soha. A Solymosán-éneper Nemes Ferenc, a tehetséges kolozsvári újságíró és költő írt alkalmi darabot. Nemes darabja úgy született meg, hogy az emlékinnevet bizottsága kérte fel ennek megírására, miután a primadonna temetésére írt „A primadonna mennybe száll” című gyönyörű verse olyan nagy elismerést aratott. Nemes blüetiének kerete a primadonnának a színpad hátterében álló szobra, amelyhez — miattal a zenekar Solymosán Magda kedvenc szerepeinek zene-számaait intonálja (Pacsiirta, Szibill, Bob herceg, stb.) — felvonulnak a megtestesített Solymosán-szerepek és lerakják koszorúikat a primadonna szobrára.

Modern 4 szobás lakás

ÚJONNAN ÉPÜLT VILLÁBAN. BELVÁROS A RÓM. KATH. SZEMINÁRIUM KÖZELÉBEN

November 1-re kiadó

BŐVEBBET A TÖRVÉNYSZÉK FŐIGAZGATÓNÁL II. EM. 44. AJTÓ

— Vadászok figyelmébe. Újabb rendelkezés szerint a fácánok vadászata a vadászati igazgatóság különleges engedélye nélkül tilos. Felhívjuk a vadászárságokat és a vadászokat, hogy fácánvadászatot csak a vadászati igazgatóság engedélye alapján rendezzenek.

— Zsebtolvajok az őszi nagyvásáron. A temesvári rendőrség detektívjei a temesvári őszi vásárról tizenkét ismert tolvajt és zsebtolvajt állítottak elő, akiket azután illetőségük helyükre toloncoltak. A rendőrség ezen intézkedése folytán a vásár első napján egyetlen zsebtolvajlás sem történt.

— FELHÍVÁS ELŐFIZETŐINKHEZ. A gazdasági helyzet minden vállalatra súlyosan nehezedik. Sokszorosan éri ezt a sajtó is, amelynek kiadásai megszáporodtak, bevételei pedig csökkentek. Azzal a kérelemmel fordulunk a DÉLI HÍRLAP előfizetőihez, hogy előfizetési hátralékaikat szíveskedjenek haladéktalanul behűldeni. Ez most azért is időszerű, mert október elsőjével új évnegyed közeledik. Az előfizetési hátralékokat nem tarthatja nyilván a kiadóhivatal és ezért szükségesnek tartja azok kiegyenlítését kérni. Minden szellemi és anyagi erőnkkel azon vagyunk, hogy olvasótáborunkat teljességgel és mindenkor szolgáljuk. Kérjük, hogy az olvasók ezzel szemben munkánkat azzal méltányolják és támogatják, hogy előfizetésük pontosan rendezzék.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJLELI SZOLGÁLTATA:

Szombaton, szeptember 30-án a szolgálati közlés a következő:

Az I. kerületben a Libertatii téren levő Jahné K. gyógyszerért

A II. kerületben a Traian téren levő Kizyo gyógyszerért

A III. kerületben a Miron Costin uca sarkán levő Merker gyógyszerért

A IV. kerületben a Vacarescu uca-ban levő Braun gyógyszerért

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerért és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerért állandó éjszakai szolgálatot tart.

Uj évnegyed

küszöbén felhívjuk a magyar olvasóközönséget hogy físzesen elő lapunkra. A mai ember nem lehet meg újság nélkül akkor sem, ha igyekszik elvonatkoztatni magát a napi eseményektől, mer a kavargó történekek mindenki sorsát kovácsolják. Amikor Európában új háború tűzszövéje feszíti pirosra az eget, amikor napról-napra, úgyszólván óráról-órára a váltakozó események új és újabb helyzetet teremtenek, csak a szélsőségek től mentes, az idők sodrában is tárgyilagos sajtó nyújthat megbízhatóan tájékoztatást arról, am mindannyiunk érdekeit érinti. A Déli Hírlap minden nehézségek közepette is hűséges barátja, becsületes érdekképviseelője, pontos informálója olvasóinak. Nincs még egy magyar napilap Romániában, mely hasonlóan kedvező és olcsó előfizetési feltételeket nyújtana, mint a Déli Hírlap.

Naponta két leibe kerül az újság annak, aki előfizet és emellett korán reggel lakásába kézbesítik. A Déli Hírlap naponta a világ minden részéből érkező jelentéseket közli, ezeken kívül regényt, történelmi naptárt, színes leírásokat és élénk riportokat ad. Közgazdasági rovata minden kereskedő és iparos, de magánosok részére is nélkülözhetetlen, sportrovata pedig minden kikapcsoló mentes számol be a világ összes sporteseményeiről. Aki eddig példányonként vevője volt a lapnak, físzesen elő, mert

mindennap egy lelt takart meg, aki pedig eddig nem ismert volna lapunkat, kérjen mutatványszámot, melyet díjtalanul küld bárkinek a kiadóhivatal — vidékre is.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Szabó Veronika, Dumbrava Cornelia, Schuffer Ilona.

(—) Halálozások. Meghaltak: Farkas Eszter született Rottmann 60 éves, Mekota József 57 éves kőműves, Bakos Ágnes született Heckel 73 éves, Szabó Veronika egy napos, Mitruți Nicolae 37 éves.

Mozi

Extázis

A CORSO mozi új filmje.

Igen nagy közönséget vonzott a Corso-mozgóba az ismét előadásra került „Extázis” című film, amely első bemutatója alkalmával oly emlékezetes sikert aratott. De meg is érdemli a felfokozott figyelmet ez a különös érdekességű játék, már tárgyánál fogva is. Az Extázis a házasság legkényesebb problémájával foglalkozik. Egy fiatal leány öregedő emberhez megy férjhez, aki őt teljesen elhanyagolja, így tragédia lesz élete. Ezt a rendkívül kényes témát dolgozza fel a film, de a legnagyobb tapintattal és izléssel. A kijátszott asszony szerepét Hedy Lamarr játssza, aki úgy szoborszerű szépségével, mint előadásával a legnagyobb teljességet nyújtja. Igen finom kiséző zenéről Becce gondoskodott. A rendezés színes és gazdag, mindig művészi és így letompul a legmerészebb jelenetek éle.

Kozákok

A SCALA mozi bemutatója.

Hatalmas sikerrel zajlott le a Scala mozgóban a Kozákok című film bemutatója. 1914-ben kezdődik a történet. Egy katonai szemle alkalmával Kallatjef ezredes feleségét meggyilkolva találják Mirsky Boris lakásán. Az ezredes és Mirsky párbajra készülnek, de közben kitör a világháború. Oroszországnak minden emberére szüksége van, így elhatározzák, hogy majd a háború után vivnak meg. A háború után azonban a forradalom következik, az ezredes menekül és egy szegényes kis párisi szállodában tengeti életét. Közben a kozák-kórus nagy diadalokat arat az összes világvárosokban, majd elkerül Párisba is. Az énekkar vezetője Wladimiroff is ugyanott talál elhelyezkedést Natasa is, az ezredes leánya. Natasa és Wladimiroff között szerelem fejlődik ki. Azonban később kiderül, hogy a szerelmes férfi tulajdonképp Mirsky. Az ezredes rábírja Mirsky megsebesül, de a seb nem volt halálos. Az ezredest letartóztatják, a nyomozás során azonban kiderül az is, hogy Mirsky ártatlan volt a meggyilkolt asszony ügyében. Így minden jóra fordul. Az élményszerűen gazdag események a legizgalmasabb fordulatokban bővelkedik és van alkalmunk ahhoz is, hogy a kozák-kórus pártatlan szépségű ének-művésztében gyönyörködjünk.

M Ű S O R

Szombat, szeptember 30.

APOLLO: A marokkói hős (francia film.)

CAPITOL: A kalandornő (francia film.)

CORSO: Extázis (német film.)

SCALA: Kozákok (francia film.)

Szoros szövetség létesült Oroszország és Észtország között

Katonasegélyt nyújt a két állam egymásnak. Orosz bázisok a Balti tengeren

Belgrádból jelentik: (Dunaposta.) A Politika közli, hogy a Tass-iroda ma késő éjjel közölte a Szovjetország és Észtország között lérejtött megegyezés szövegét. Az egyezmény értelmében a két ország közti barátságos viszonyfejlesztésnek biztosítására a két fél katonai segélynyújtásban állapodott meg. Észtország öt kikötőjében, illetve szigetén szovjetorosz tengeri és légi támpontok létesítésére területet enged át.

E támpontok biztosítására a Szovjet katonaságot tarthat a szerződésben felsorolt helyeken. Megállapodtak abban is, hogy harmadik féllel nem kötnék egymás ellen irányuló szerződést.

A Reuter ügynökség jelentése szerint az egyezményt 10 évre kötötték meg.

AZ ESZT SZUVERÉNITÁS NEM SZENVED CSORBÁT

Moszkvából jelentik: Az orosz-eszt segélynyújtási szerződés értelmében a szerződő felek kötelezik magukat, hogy

katonai segítséget is nyújtanak egymásnak az esetben, ha tengeri, vagy szárazföldi

Ma légvédelmi gyakorlat

Ma délelőtt féltizenegy és féltizenkettő között Temesvár területén nagy légvédelmi gyakorlat lesz. A jeltűző szírnabűgás után öt perccel az utcalaknak teljesen üresnek kell lenniük. Az összes járművek megállanak, az azokban ülők, valamint a gyaloglók a legközelebbi menedékhelyre kötelesek signsni. Az ablakokban nem szabad senkinek mutatkoznia. A légvédelmi gyakorlat befejezését újabb szírnabűgás fogja jelezni. A jövő héten október 3 és 7 között előre nem jelzett időben újabb légvédelmi gyakorlat lesz.

határait valamely európai hatalom támadással fenyegetné.

Szovjet-Oroszország kötelezi magát arra, hogy az eszt köztársaságot hadsereggel, hadfelszerelési és hadianyagokkal előnyös feltételek mellett támogatja. Az eszt köztársaság jogot ad Szovjet-Oroszországnak arra, hogy Saaremaa és Hiiumaa szigeteken, valamint a Paldiski-kikötőben megfelelő, hosszabb bérleteken támaszpontokat és bizonyos számú repülőteret tartson fenn különálló tengerészeti és légi erő számára. Ezekre Oroszország meghatározott számú szárazföldi és légi haderőket tarthat fenn a saját költségén. A két fél kötelezi magát arra, hogy nem vesz részt a másik fél ellen irányuló szövetségben. A szerződésnek semmiképpen nem szabhatók fel a szerződő felek felségjogait, különösen gazdasági rendszerüket és államszervezetüket. A szerződés a ratifikált okmányok kicserélésekor lép életbe. Az okmányok kicserélése az aláírás napjától számított hat napon belül Tallinban történik meg. A szerződés 10 évre érvényes és az öt évvel automatikusan meghosszabbítható, ha azt egyik fél sem mondja fel.

BALTI HATALOM LEÍRT OROSZORSZÁG

Stockholmból jelentik: Az eszt-orosz egyezmény megkötése foglalkoztatja most elsősorban a svéd sajtót. A Stockholm Tidningen című lap szerint ez az egyezmény új helyzetet teremtett a Balti-tengeren és teljesen megváltoztatta a hatalmi egyensúlyt, aminek következményei egyelőre beláthatatlanok. Oroszországból tagadhatatlanul épp úgy, mint Németországból, balti hatalom vált, azonban a balti államok most már az orosz érdekszférába tartoznak. Svédországnak kötelessége a legnagyobb figyelemmel kísérni a Balti-tengeren történő eseményeket. (Rador.)

(—) Hirtelen halál az ocean. Csicsáky Lukrécia hetvenöt éves asszony, aki az Axente Sever ténen lakott, tegnap az erzsébetvárosi Mihai Gaspar utcában összesett és néhány perc múlva meghalt. Halálát szívizélhűdés okozta.

(—) A temesvári munkakamara közleménye. A munkakamara közli, hogy a munkaadók kötelesek személyzetük számára a légvédelmi tanfolyam látogatásához szükséges törvényes időt engedélyezni, vagyis lehetővé tenni, hogy alkalmazottaik havonta két órán résztvegyenek a tanfolyon.

(—) Mayer-Cigareanul másfél évi fogházra ítélték. Az egykori zombolyai szolgabíró a temesvári törvényszék különböző bűnügyek miatt másfél évi fogházra ítélté és az ítéletet a temesvári ítéltőábla a vádlott távollétében most megerősítette.

(—) Közbeesült matróna halála. A temesmegyei Józsefszállás mellett levő Mira-pusztán meghalt nyolcvanegy éves korában özvegy dr. Hagyi-Lázits Mihályné, született Zegga Marietta. A nagy műveltségű matróna előkelő családból származott és az egész környéken mindenki nagyrabecsülte és őszintén szerette. Evek előtt elhunyt férje annak idején Belgrád főorvosa volt és résztvett a szerb-bolgár háborúban, ahol hősi magatartásával kitüntette magát. Özvegye a női erények példás képviselője volt, több világnyelvet beszélt, művészen zongorázott, előrendű háziasszonynak ismerték és ahol csak módjában állott, igaz szívvel segítette a szegényeket. Félév előtt súlyos csapás érte, egyetlen fia Hagyi-Lázits Koszta belgrádi újságíró meghalt és azóta súlyos lelki fájdalom emésztette. A józsefszállási lakosság osztatlan részvéte mellett helyezték örök nyugalomra, a temetésen a keresztet is egy józsefszállási asszony, Szénásy Andrásné vitte és mindenki, a község apraja-nagyja őszintén megsíratta. Az elhunyt matrónának, akit agyhűdés ölt meg, tekintélyes rokonsága van Romániában és Jugoszláviában.

(—) Kisebbségi tanítók és tanítónők kinevezése. Marta Alexandru dr. királyi helytartó a tanfelügyelőség előterjesztésére Temes-tartomány területén több állami elemi iskola mellett működő magyar és német tagozatokba új tanítókat és tanítónőket nevezett ki. Magyar tagozatokba a következők kaptak kinevezést: Walz Eszter Auréliához, Márk Sarolta Babsára, Frank Verinoka Keresztesre, Nagy Aranka Borosjenőre, Nagy Edit Nagyvarjasra és Kiss Erzsébet Iratosra.

Bármegnyitás

Ma, szombaton éjjel megnyílik a

VICTORIA BÁR

(volt ROYAL)

elsőrendű műsorral és SITARIU énekes zenekarával. Szolid árak!

A nemzetkisebbségi újságírók részvéte Calinescu tragikus halála alkalmából

A romániai nemzetkisebbségi újságírók szintén osztoznak abban a gyászban, amely az országot Călinescu Armand miniszterelnök tragikus halálával érte. Ezt a részvéteket juttatják kifejezésre azok a táviratok, melyeket az egyesület tegnap küldött Őfelségének és Marinescu belügyminiszternek. Az Őfelségének szóló távirat tartalma a következő:

A Romániai Népkisebbségi Újságírók Egyesülete megrendülten osztozik az ország fájalmában, amelyet Őfelsége első tanácsadója, a nagy hazafi Călinescu Armand ellen elkövetett gyilkos merénylet váltott ki Őfelségének ezen alkalmából is lojalitásunk érzelmeit és alattvalói hűségünket fejezzük ki.

Sárkány Gábor s. k. elnök.

A belügyminiszternek küldött távirat szövege a következő:

Călinescu Armand miniszterelnök és belügyminiszter tragikus halála miatti országos gyászban a Romániai Népkisebbségi Újságíróegyesület őszinte részvétellel és megrendüléssel osztozik. Ez a mély részvétet visszhangra talált az ország egész kisebbségi sajtóban, amely egyöntetűen elítélte a nagy államférfiu ellen elkövetett gyilkos merényletet. Egyesületünk egyúttal igaz szívvel köszönti a tábornok urat a belügyminiszteri székben, mint hivott és az egész ország bizalmát és tiszteletét évező kimagasló államférfiú. Excellenciád nagy és felelősségteljes munkájához, melyet az ország és a trón javára fejt ki a legteljesebb sikert kívánjuk.

Sárkány Gábor s. k. elnök

Hétfőn megkezdik a szeptemberi nyugdíjak kifizetését Temesvárott

A temesvári pénzügyigazgatóság nyugdíjosztályához megérkezett a szeptemberi nyugdíjak kiutalására vonatkozó rendelkezés és így hétfőn, október 2-án, a nyugdíjosztály pénztára megkezdik a nyugdíjak kiutalását.

A kifizetés ezúttal nem betűrendben, hanem a nyugdíjnyelvek számai szerint történik:

október másodikán az 1—750-ig és 1500—2250-ig terjedő számmal ellátott nyugdíjnyelvek tulajdonosai jelentkeznek. Október 3-án a 750—1500-ig és a 2250—3000-ig terjedő számmal ellátott nyugdíjnyelvek tulajdonosai vehetik át a szeptemberi illetményeiket, míg október 4-én a 3000—5020-ig terjedő számmal ellátott nyugdíjnyelvekkel rendelkező nyugdíjasok jelennek meg a pénztárnál a nyugdíj átvételére.

A nyugdíjnyelvek száma a fedőlap felső jobbsarkán van feltüntetve.

A szeptemberi nyugdíjak kifizetése a megelőlt napokon délelőtt nyolc órától délután féligéig és délután négy órától este félhét óráig történik. A nyugdíjosztály ezúton is figyelmezteti a nyugdíjasokat, hogy tartsák be az előírt sorrendet és csak a nyugdíjnyelvek számának esedékes napján jelenjenek meg a nyugdíj átvételére. Azok a nyugdíjasok, akik az előírt napon nem jelentkeznek, kiteszik magukat annak, hogy csak október hónap végén kapják meg nyugdíjukat.

Szerkesztői üzenetek

W. I.-né, Szerbszentmárton. Állami kölcsönkötvényeinek számát nem huzzák ki.

Csak hetek múlva tárgyalják a Pittman-javaslatot

Washingtonból jelentik: A szenátus külügyi bizottsága által elfogadott Pittman-javaslatból arra következtetnek, hogy négy, legkésőbb öt héten belül a parlamentben is kedvező eredményt fognak elérni. (Rador.)

Panamából jelentik: A pánamerikai konfe-

A temesi helytartó üdvözlí az új kormányt

Az új kormány kinevezése alkalmából Marta Alexandru dr. királyi helytartó üdvözlí táviratot küldött Argetoianu miniszterelnöknek. Ottoscu belügyminiszternek, Radian sajtóügyi miniszternek és Baran Coriolan dr. belügyi alminiszternek. Hasonlóan küldtek üdvözlí táviratokat Popescu Virgil ezredes-prefektus és Tiran Emil dr. főpolgármester

rencia pénteken délelőtt teljes titkos ülést tartott. A bolíviai és paraguayi delegátusok a jelenlévők lelkes tapsai közben kölcsönösen baráti és jószomszedei nyilatkozatot tettek. (Rador.)

Washingtonból jelentik: (Rador.) Míg a szenátus külügyi bizottsága a semlegességi törvény módosítására vonatkozó javaslatot tárgyalta, Inglass pilótán vezetésevel egy női küldöttség jelent meg a szenátus előtt és kihallgatásra jelentkezett azzal a céllal, hogy a kormány által kezdeményezett politika ellen tiltakozzon. A küldöttséget nem fogadták.

Roosevelt elnök tárgyalásokat kezdett annak érdekében, hogy a hadinyereségeket a minimumra csökkentse abban az esetben, ha a kongresszus mindkét háza megszavazza a semlegességi törvény módosítását. Ilven értelemben törvényt készítenek

KÖZGAZDASÁG

A munkaadók a 25 százalékos felár elengedését kérik a munkaidő meghosszabbítása esetén

Éléak vita után szombatira halasztották a tárgyalásokat

Mi számunkban részletesen ismertettük azt a megállapítást, amely az ipari üzemekben és főképpen a hadfelszerelés részére dolgozó üzemekben felmerült a napi munkaidő meghosszabbításának engedélyezése végett. Lényegében úgy a munkaadók, mint a munkások a meghosszabbítás engedélyezése mellett vannak, ellentét van azonban a túlórák díjazása tárgyában, továbbá akörül, hogy meddig tarthat ez a meghosszabbítási engedély és végül a nők éjszakai munkájának a tilalma miatt.

A minisztériumban Ralea miniszter elfoglaltsága folytán Stavri Cunesco vezérigazgató vezette a tárgyalást. Jelen voltak a hadfelszerelési miniszter képviselőjében Melinescu ezredes, a nemzetgazdasági miniszter képviselőjében Ioanitiu mérnök, a kereskedelmi és iparkamarák Uniójának képviselőjében Niculescu-Ritz elnök, Burchi a bucarestii kamara részéről, Dulfu Petre az országos iparos unió részéről, a petróleumiipar képviselőjében Lazar Gheroghe és Poenaru Alexandru, az élelmiszeri munkások céhének megbízottja Marin Nicolae, a bors- és cipészeti munkások képviselőjében Răduțu Marin, a textil és ruházati ipari munkások képviselőjében Odoroghe Gheorghe és a bucegi építőipari munkások céhéért Balog Iosif.

Stavri Cunesco elnök megállapította, hogy a fémipari vállalatok részére márciusban már létrejött egy változtatás a törvényes szabályok kiterjesztésére minisztertanácsi határozat alapján. Ismertette a kiterjesztés törvényes korlátait és felhívta a figyelmet arra a törvényre, amely a nők munkáját éjjel 10 órától reggel 6-ig tiltja. Az értekezéstől a kormány tájékoztatást vár a szükségletek és a kívánások mértékére nézve.

Lazar Gheorghe a petróleumiipar részéről azt kívánta, hogy a túlórákért mondjanak le a munkások a 25% felárról, mert hiszen a koncentrációk folytán sok munkás lévén távol, új munkaerő-

ket kell alkalmazni a szállítás és a családfenntartók távollétében is biztosítást kap a családok ellátása.

Dulfu Petre fenntartani kívánja elvben az eddigi rendelkezések hatályát és csak átmeneti időre és korlátozott mértékben látja szükségét a munkaidő kiterjesztésének. A nők kérdése nem a munkaidő tartamát érinti, nem tartozik tehát szorosan a tárgyhöz.

Ioanitiu mérnök kívánatosnak tartja, hogy a minisztertanács adjon felhatalmazást a munkaiügyi miniszternek a munkaidő meghosszabbítására a hadfelszerelési ipar üzemeiben, de esetenként bírálja el a munkaminiszter, melyik vállalatnál szükséges ez a kivétel és melyiknél felesleges.

Burchi is csatlakozik ehhez a véleményhez, a kérdés nem a munkaadók és a munkások saját kérdése, hanem a jelen viszonyok között nemzeti közügy.

Marin Nicolae kijelenti, hogy a munkások elvben magukévá teszik a munkaidő szükséges kiterjesztését, de ragaszkodnak ahhoz, hogy a túlórák fejében a törvényes 25% felár fizetessék.

Niculescu-Ritz szintén említi, hogy minisztertanácsi elvi engedély adassék.

Răduțu a 25% felár fenntartása mellett a munkások hozzájárulását jelenti be.

Melinescu ezredes a hadfelszerelési minisztérium nevében kijelenti, hogy elvben a törvény változtatlanul hagyását kívánják és csak ha az egyes minisztériumok előterjesztést tesznek egyes üzemekre vonatkozólag kivételzésért, akkor történjék kivételes intézkedés.

Stavri Cunesco elnök megállapította, hogy a hadügyi minisztérium képviselői a tengerészeti és a légügyi minisztériumok nincsenek jelen és enélkül nem lehet végleges képet alkotni a kívánásokról. A gyűlést tehát elhalasztotta szombatira, szeptember 30-ra.

Az utánvétellel küldött árucikkek ellenértékeit csak több heti késedelemmel fizetik ki

A temesi kereskedelmi testületek szövetségéhez úgy a gyárak, mint a kereskedelmi cégek részéről is panasz érkezett, hogy az utánvétellel küldött árucikkek ellenértékét a vasút csak öt-hat heti késedelemmel juttatja el a feladó cégeknek. A szövetség a gazdasági körök ezen panaszát magáévá téve úgy a vasutügyi vezérigazgatósághoz, mint a kereskedelmi és iparkamarához is emlékiratot terjeszt fel, amelyben hivatkozik arra, hogy a jelenlegi gazdasági helyzet következtében a kihitelezés úgyszólván megszűnt és

minden cégnek hiánytalan forgó tőkéjére van szüksége üzletének folytatására. Ilyen körülmények között — mondja a szövetség — a gazdasági élet hátrányára van az, ha a vasút több hetes késedelemmel juttatja csak el a cégeknek járó összegeket, holott ezeket az elküldés napjától számított egy héten belül hiánytalanul beszedik. Ezek alapján kéri a szövetség az utánvételes összegek gyorsabb kifizetését.

Tárgyalják az illetékegyenértéki adók elleni felebbezéseket

Az illetékegyenérték kivétele ellen beadott felebbezések tárgyalása országsszerte folyik. Ismeretes, hogy április 1-én módosították az illetékegyenérték rendszert és nemcsak a természet, hanem a rendelkezés szerinti ingatlanokra is kivetették. Rendeltetésüknek fogva ingatanosítottak tekintik a vállalat teljes berendezését. A felebbezések egyrésze arra a kérdésre vonatkozik, hogy idegen területen történt invezitciók illetékegyenérték alá esnek-e? A felebbezők természetesen a semleges álláspontra helyezkednek és kifejtik, hogy az a körülmény, hogy az ilyen gépek, kutak, berendezések stb. idegen területen vannak, a legjobban igazolják, hogy azok nincsenek kivonva a forgalomból, már pedig az illetékegyenértékadó rendelkezése a holt vagyon utótlérése. és az átruházások által elmaradt illeték pótlása. A kincstár képviselői ezzel szemben azzal érvelnek, hogy nem az a lényeges, hogy használható-e a gyári felszerelés, hanem, hogy állandóan el van vonva az adásból és a forgalomból, mert huzamos időn át egy tulajdonos érdekeit szolgálja és így adószóltéti illetéket nem szed utána az állam. Az utóbbi indoklás alapján a felebbezéseket a bizottságok elutasítják. Megemlítjük, hogy a felebbezések 6 ezrelékes proporcionális illetékkel nem felelnek meg, mivel ennek csak az egyes adók elleni felebbezéseknél van helye.

— Két, illetve három hengerezékű malom lehet csak vámmalom. A központi buzaértékesítési hivatal most tette közzé a Hivatalos Lap szeptember 24-iki számában a falusi malmok osztályozására és visszaosztályozására vonatkozó új rendelkezéseit. Ezek szerint csak azokat a malmoikat lehet esetről-esetre vámmalomnak osztályozni, vagy visszaosztályozni, amelyeknek falun három dupla hengerezékűk van búza őrlésére, de kásaőrölőgéppel nélkül, míg városokban két dupla búzahengerezékűk van, kásaőrölőgéppel nélkül. A hengerek hossza nem jön számításba. A hivatal kimondta, hogy amint az említett malmok csökkentették a hengerezéik számát az előirt maximumra és eltávolították a kásaőrölőgépeiket, helyszíni ellenőrzést fog tartani és annak eredménye alapján a búzaértékesítési hivatal ismét fogalkozik majd az érdekelt malom ügyével és dönt az árminősítésről. A továbbiakban azonban kimondta, hogy új malmok létesítésére elvben egyáltalán nem adjon ki engedélyt. Kivételes esetekben megengedik mégis, hogy új malmot rendezzenek be, ha a vidéken hiányt érzik ennek. Hasonlóképpen nem engedik meg egyetlen paraszthalmomnak sem, hogy nagyobbítsa a berendezését, síksíkat, köleshántolókat beállítani. Az 1939 április elsejétől kereskedelmi malmoknak minősített malomüzemek is kérhetik, hogy visszaosztályozzák őket vámmalmokká, ha kötelezettségük vállalnak hengerezéik háromra való csökkentését és kásaöntőgépeik eltávolítása tekintetében. Ezeknek a malmoknak a kérdéseit teljes esetre fogja a hivatal élén álló bizottság teljes ülésben tárgyalni.

Milyen gyógyszert kell beszerezni a gázvédelemhez?

A légügyi és tengerészeti minisztérium rendelkezése szerint a magánháztartások és az üzemek tartoznak a bomba vagy gáz által előidézett sebek gyógyítására szükséges gyógyszerekkel magukat ellátni. A magánosok a következőket tartásukra készítsék: a) jölzárt csomagban 50 gr. mész és talcum vegyület, b) 10 drb. éthertübs darabonként 20 gr. étherre, c) 20 gr. égési seb elleni kenőcs, amely elvileg 4 százalékos halzint, lanolint és vaselint tartalmaz, d) 25 gr. jodtinktúra (lehetőleg üvegdugós), e) 2 gr. szesz, f) 1—2 drb. viaszpapírban őrzött kőszér.

Ezeket minden egyes egyén őrizze magánál. Egy-egy háztartás lassa el magát a következőkkel: jó ellenállású kartondobozban vagy fadobozban legyen: a) 200 gr. szesz (jodtinktúrának), c) 5 gr. oxigénnel koncentrált víz, d) 50 gr. éterizált valerianadial, e) opiumtinktúra, f) 50 gr. olaj, g) 5 gr. glicerin novocain 2 százalékos, h) 50 gr. colrium 2 százalékos novocainnal, i) 50 drb. hiperman gantabeta, j) 50 drb. félgramos kodein, k) 250 gr. égési seb elleni kenőcs, l) 25 fiola cefein matr. benz m. 10 polya 13×7 méretben, n) 10 csomag hidrofilt vatta és egyébként azok a szerek, amelyek a mentőszekrények számára elő vannak írva.

A minisztérium az összeállítás mint utasítás adta ki, de a rendelet ellenőrzésről vagy a mulasztás esetén való szankciókról említést nem tesz.

(=) Kereskedők figyelmébe. A temesvári Kereskedők Egyesülete felszólítja mindazokat a kiskereskedőket, akik az egyesületnél az árelőnézésre kapcsolatos ikeket betértesztették, hogy azoknak a város gazdasági hivatala által látamozott második példányát az egyesületben okvetlenül vegyék át. A kereskedők ugyanis kötelesek ezt a második példányt az üzletükben különbeni bírság terhe mellett kifüggeszteni.

— A bányási gabonapiac helyzete továbbra is esdesen. A piaci árak a következők: Buza 75 kiló 430 lei, tengeri 430 lei, korpa 320 lei, új zab 380 lei, muharmag 400 lei, tókma 950 lei, káposztarepce 320 lei, lencse 600—700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, lóheremag 230—240 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

— Nyolcszáz ezer leies utépítési munka. A temesi munkaadó iparosok céhének titkári hivatala felkéri az építészeti csoporthoz tartozó iparosokat, hogy a királyi helytartóság által kiirt utépítési munkálatokra vonatkozó árajánlatot a cím titkári hivatalánál tekintsék meg. A helytartóság ugyanis a Karánsebes-Borlova közötti új építésére nyolcszáz ezer leies munkát írt ki és a szükséges felvilágosítások az árajánlat beadását illetőleg a cím titkárságánál, Belváros, Eugen de Savoya-ucca 18. szám alatt kaphatók.

(=) A vámgügyi vezérigazgatóság fontos rendelkezései. A temesvári kereskedelmi és iparkamara megkapta a pénzügyminisztérium értesítését, amely a vámgügyi vezérigazgatóság több újabb rendelkezését ismerteti. Az egyik rendelkezés szerint a 147—150 számú vámtételek alá eső importált fonalaknál a gyapjufonalak elvámlási rendszerét alkalmazzák, tehát a 6 százalékos forgalmi és a 2 százalékos nemzetvédelmi adón kívül a 14,6 százalékos proporcionális illetéket és a 4,9 százalékos nemzetvédelmi adót is alkalmazzák. Amennyiben pedig ilyen anyagból készült szöveteket importálnak, úgy ezek a gyapjuszövetek vámlási rendszer alá esnek, tehát a rendes vámtételeken kívül a 3,6 százalékos proporcionális illeték és az 1,2 százalékos nemzetvédelmi adó is fizetendő. A vámgügyi vezérigazgatóság egy másik rendelkezésben utasította a vámhivatalokat, hogy a külföldről behozott divatlapok után 12 százalék ad valorem illetéket szedjenek be. Ha azonban a divatlapokban nem a divatlap szerinti közlemények vannak tulsúlyban, úgy az illetéket nem kell a lapok után fizetni.

— Mit jelent a cash and carry a világpiacra? Hogy az amerikai kiviteli lehetőségek megszüntetése mit jelentene a világpiac számára, az könnyen elképzelhető, ha összeállítjuk annak a táblázatát, hogy a különböző elsőrendű fontosságú nyersanyagokban mennyit termel az Egyesült Államok a világ többi részéhez viszonyítva. Eszerint ugyanis Amerikáé: a világ petróleumtermelésének 61 százaléka, a világ ólomttermelésének 42 százaléka, a világ gyapottermelésének 39 százaléka, a világ szénttermelésének 36 százaléka, a világ réztermelésének 36 százaléka, a világ cinktermelésének 31 százaléka, a világ vastermelésének 29 százaléka.

SPORT

Öt válogatott nélkül indult Athenbe Románia atlétacsapata

Az atlétikai szövetséghez befutott hírek szerint a katonai szolgálatra behívott Gurau, Radu Ionita, Kreisel és Eilhardt, valamint a sérült Moinea nem utazhattak el a román atlétikai válogatottal az athéni Balkán Játékokra. A román csapat ezek után a következő: 100 m.: Cristea, Coracu. 200 m.: Cristea, Rosu. 400 m.: Iordache, Ludu. 800 m.: Kiss, Tolmaciu. 1500 m.: Kiss, Tolmaciu. 5000 m.: Cristea, T. 10.000 m.: Cristea, Gáll. Marafon Gáll. 110 m. gát: Maesciuc, Kiss. 400 m. gát: Maesciuc, Kiss. Magasugrás: Yost, Stoichitescu. Távolugrás: Stoichitescu, Coracu. Rud: Dragomir, Maesciuc. Hármassugrás: Calistrat, Stoichitescu. Súlylökés: Schullery, Havaletz. Diszkosz: Havaletz, Schullery. Gely: Vamanu. Kalapácvetés: Biró Gy. Dekatlan: Maesciuc, Kiss.

— Még mindig bírság nélkül fizethető be a társas cégek proporcionális illetéke. Az aradi kivétel pénzügyigazgatóság legutóbb feliratot intézett a pénzügyminisztériumhoz, amelynek figyelmét felhívta arra, hogy a cégeknek csak egy jelentéktelen része tett eleget a helyegytörvény 75. szakaszának 7. pontjában előírt kötelezettségeknek. A fenti cégek nagy számára való tekintettel a pénzügyigazgatóság hozzájárulást kért ahhoz, hogy az érdekeltek bizonyos határidőn belül büntetés nélkül fizethessék be a vonatkozó illetéket. A válaszban a minisztérium közli, hogy hozzájárul a fenti hátralekös illetékek büntetés nélkül való lerováásához, azaz a feltétellel, hogy az érdekeltek minden egyes esetben külön kérvényt nyújtsanak be a kivételi pénzügyigazgatóhoz és ennek jóváhagyását kérjék az illeték büntetés nélküli lefizetéséhez.

— Gyarmatáru érkezett az országba. Az utóbbi három nap alatt Olaszországból és Görögországból szárazon és vizen nagyobb gyarmatáruszállomány érkezett az országba és ez érezhető enyhülést okozott a gyarmatárpiacon. A jelek szerint a gyarmatokkal való forgalom helyre fog állni.

— Fémkiviteli tilalom. Buenos Airesből jelentik: A kormány rendeletétörvényt bocsátott ki, amellyel megtiltja a vas, acél, alumínium, antimon, cink és egyéb fémek kivitelét.

Sporthírek mindenfelől

Kika Popovici vezet a Bécs-Budapest városok közötti mérkőzést. A jugoszláv labdarúgószövetséget felkérték, járuljon hozzá, hogy Kika Popovici vezesse le a vasárnap Bécsben lejátészandó Bécs-Budapest városok közötti válogatott mérkőzést. Popovici megkapta a szövetség jóváhagyását.

Az UDR megvonta a Rapid elleni mérkőzést. A resicai csapat vasárnap a Rapid FC ellen játszott és azt 2:1 arányban legyőzte. Előzőleg Bogdan miatt megvonták a mérkőzést, mert a játékos október 1-ig nem szerepelhet egyetlen csapatban sem, mivel visszamaradt egyesületében. Az UDR vezetősége azonban mérkőzés után, mivel a két pont már biztos volt, visszavonta az óvat.

Rádió

SZOMBAT, SZEPTEMBER 30.

Bucuresti. 12: Időjezés. 12.03: Hanglemek. 12: Időjezés és sportközlemények. 13.05: A rádió zenekara. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időzerű közlemények. 18: Országőrök órája. 19: Időjezés és időjárásjelentés. 19.02: Felfoivasas. 19.17: Hanglemek. 20: Felfoivasas. 20.15: Hanglemek. 20.30: Mandolinötös. 21: Rádióüzenetek. 21.15: Hanglemek. 22: Sporthírek. 22.25: Hanglemek. 23: Hírek. 23.15: Ettermi zene. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemek. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Mit nézzünk meg? 13.10: Énekhangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Kernács Pál hegedűl zongorakísérettel. 14.30: Hanglemek. 15.30: Hírek. 17.15: Majthényi György meséi. 17.45: Időjezés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyarországi nyelven. 18.15: A Rádió postája. 18.40: Ének hangverseny. 19.10: Magyar-orosz félsóra. 19.45: Magyar Ferkó magyar nőfakat énekel. 20.15: Hírek. 20.25: Hanglemek. 20.50: Előadás. 21.10: Szeptember végén. Hangulatkép. 21.20: Rádió a rádióról. 22: Sándor Erzi és Sándor Mária énekszámjai. 23.25: Táncclemek. 24: Cigányzene.

Foto-Sport Optik

Fotolaboratorium „Agfa”, „Kodak” és „Voigtländer” gépek és filmek.

A. M. Mülley

Timisoara I., Strada Solderer 11.

Tanasescu és Bereczky Románia egyes teniszbajnokai

Az országos teniszbajnokságok két legérdekesebb döntőjét esütörtökön délután Tanasescu nyerte meg, aki a döntőben 6:8, 6:3, 7:5, 6:1 arányban győzte le Schmidtet. A női egyes bajnoka Bereczky lett, aki a döntőben 6:0, 6:3-ra verte Wertheimnét.

A lett válogatott legyőzte a finneket. Lettország válogatott labragócsapata Helsinkiben játszott a finn válogatott ellen és azt 3:0 arányban legyőzte. A finnekre nagyon rá jár a rud, mert a múlt héten 8:1 arányú vereséget szenvedtek a dánoktól, most pedig a lettek győzték le őket fölényesen.

DÉLI HIRLAP

Bucurestiben minden újságkioszkban **kapható**

Kérje a DÉLI HIRLAPOT

A DZSUNGEL

TITKA A „Déli Hírlap” eredeti regénye

A radzsa fűrkésző tekintete hirtelen mosolygóvá vált, kárpóvándó mosoly ült ki az arcára és mikor megszólalt, halkán, lassan, szinte szóttagolva beszélt, mintha minden szót külön hangsúlyozni akarna.

— Nos hát el fogom neked mesélni, fehér rab-szolganóm, miért hivattalak és miért szándékoztara veled ma este kissé elbeszélgetni.

Pár másodpercre ismét halálos csend szakadt rájuk.

Csak kívülről hallatszott a hatalmas fák ágainak titokzatos susogása, amelyeket lent a parkban simogatott és megzörgetett néha-néha a langyos szél.

— Nem fogom sokáig igénybe venni a türelmét, kedves Mies — folytatta az öreg ismét visszazökkenve megelőzően elegáns és udvarias tónusába. Csupán egy kis mesét szándékoztam elmondani, egy mesét elmesélni, amelynek színhelye itt van a „Kelet paradicsomában”, ahogyan ezt a helyünket nevezik.

— Sok évvel ezelőtt — kezdte a radzsa a mesét — egy fiatal európai leány került Ide Balamiba. Elrabolták a szülei házáról, akár csak kegyvedt és ide hozta egy igen gazdag és hatalmas radzsanak adták el, amilyen akár én vagyok. Rabszolganónak adták el. A leány feltűnően szép leány volt, lincm és gyöngéd, törékeny és puha. A radzsa pedig, akinek népe szokása szerint számtalan felesége volt, ezeket mindig csak mint pillanatnyi játékszert és szórakoztató eszközt tekintette, élelében először, igazán és halálosan szerelmes lett. A fehér nő lett szerelmes és ez a szerelem ólthatatlan, mindent felülmúló volt, mert megmásította, átalakította a szívét, lelkét, felfogását, örülten szerelmes lett a hófehér bőrű szépségre, akinek gyönyörű megjelenése valóságos megbabonázta. Ha csak látta és közelében volt, szinte lázas lett, nem bírt magával, beteges volt ennek a nagy reménytelen szerelmennek.

— Mert nem akarta kikényszeríteni a leányból a szerelmet. Sokkal inkább szerette és a leány

sokkal bájosabb, gyengédebb, szelídebb volt, semhogy kényszeríteni tudta volna. Inkább várt, várt és minden héttel, nappal, nem hogy enyhültek volna vagy megváltoztak volna érzelmei, ellenkezőleg a leány iránti szerelme még mélyebb és tisztább lett.

— És egy este, egy ugyanilyen este, mint most ez a mai, meghívta a leányt vacsorára. Körülbéli úgy, mint én most kegyvedet. A leány európai öltözékben volt, fekete selyemruhában, ugyanolyanban, mint amilyenben kegyed most, ugyanannyi ékszer volt rajta és ugyanígy vakítottak, csillogtak csodálatosan hófehér bőrén, mint a magán. Igen, ugyanilyen szép volt, a mozdulatai ilyen hajlékonyak, a teste ilyen karcsú és törékeny, a bőre ilyen illatos, a szeméi ilyen csillogóak, ilyen nagyon, ilyen különösen, ilyen mámorítóan, észbontóan csillogóak...

— Meghívta őt vacsorára... Ugyanilyen szépen, csendesen, nyugodtan ülték egymás mellett, mint mi most. A radzsa gyönyörködött a leány szépségében, némán, kábultan szivta be azt a különös varázst, amely könyvből kiláradt és csak vacsora után, amikor a feketekávé már elfogyasztották, jött meg a bátorsága és határozta el magát arra, hogy megmondja azt, ami már régóta a szívében felelt. Nagyon szerimentális, mondhatni ideális volt, a nagy szerelem megpuhította, ellágyította, végtelenül jóvá tette. Hiszen birtokában volt a leány, tehetett volna vele, amit éppen akart és mégis a lábai elé borult, a lábait célokta össze és úgy valotta meg neki, hogy szereti, örülten szereti, hogy az egyedüli nő életében, akit megszeretett, akit szeretni tud és akit szerelni fog mindig. És felajánlotta neki mindent, amit csak felajánlhatott, kincs-t, gazdagságot, pompát, felajánlotta neki, hogy itt hagyja hazáját, elmegy vele Európába, hiszen hatalmas vagyona, szinte mesebeli kincsei ott is mindent megrendnek neki, amit csak óhajtat, akar, vagy parancsol.

— Szeretlek, egyedül, először és mindenkéfélt szeretlek — alázkodott meg a leány előtt, szinte könnyes szemekkel és újjáéledt megváltozott lélekkel, amelyben aludt minden rossz és erőszakos indulat, hogy helyet adjon kizárólag a szépségnek, a jónak, csak a gyöngédiségnek...

Az öreg radzsa mindent nyugodtan, csendesen mesélte el, mintha egy kislány ülne mellette és válmilyen érdekes tündérmeséről volna szó. Egész modora, beszédmódja, olyan különös és szokatlan

volt ezekben a percekben, hogy Lilyan szinte érdeklődéssel fordult feléje és nézte őt.

— Igen — folytatta az öreg radzsa — meg-alázta magát, nagyon megalázta magát...

Ekkor hosszabb szünetet tartott és az area egy pillanat alatt levetette előbbi különös álarcát, a szelid ellágyulás ismét kegyetlen és gunyos vonalakba görbült rajta és a nevelés rekedt volt. Szenvedélyes hangon, folytott dühvel, líhegő gyűlölettel és bosszúvágygal csattant fel:

— Megalázta magát... és tudod, hogy mit válaszolt neki a leány, tudod, mit mondott, mivel felelt neki? Tudod, hogyan viszonzotta szerelmes megalázkodását, mindent betetőző gyöngéd melegséget, áldozatkészséget és rajongását, amellyel mindent a lábai elé rakott? Tudod hogyan?... Hangos, gunyos nevetésben tört ki, a szeméi közé nevetést, kincvetta... csak azért, mert ő, az indus, szeretni mertte őt, mert ő, az indus egy pillanatig is hinni és remélni mertte, hogy talán viszonzná szerelmét ő, a fehér nő...

Lilyan most már kissé ideges lett. Szinte öntudatlanul, pusztán annak a kényszerűt érezte, hogy ne üljön mozdulatlanul a helyén, előrehajolt, kezébe vette talpas poharát, néhány kortyot ivott belőle, azután cigarettát vett az ujjai közé. A radzsa rögtön ismét a legelőzékenyebb és legudvariasabb házigazdává változott át, áthajolt hozzá, tüzet adott neki és csak azután folytatta beszédét:

— Igen, így történt... Azt gondolta ezek után akkor az a leány, hogy annyira a hatalmában tart, hogy legmélyebb és legszentebb érzelmeiből is nyugdíj üzhét... De csalódott, nagyon keserve-telen csalódott. Az a gunyos nevetés egy felfoghatatlan pillanat alatt elmosta, megölte bennem a szerelmet és megölt vele minden jót, szelidet, minden gyöngédiséget. Pár pillanat alatt ismét csak a régi voltam: az ösztönök nyers embere... Mert miként bizonyára már sejtette és eltalálta, rólam volt szó, én magam vagyok az a radzsa, akiről beszéltem... Csuposan, gyalázatosan, megalázóan bánt el velem, de talán azért még mindig maradt bennem egy kis vágy, egy kis szerelem... De nem akartam kény-szeríteni, nem akartam ütésekkel és korbáccsal megtörni. Három napi gondolkodási időt adtam neki, hogy ezalatt a három nap alatt szálljon magába, számoljon le magával és lássa be, hogy vagy-vagy. Vagy hozzám jön és engem választ — önként, vagy meghal.

(Folytatjuk)

A légügyi minisztérium hivatalos ismertetése a légvédelemről

A március 6-iki törvény lényegét mindenkinek ismerni kell

Bucurestiből jelentik: A légügyi és tengerészeti minisztérium a következő közleményt adta ki:

A Monitorul Oficial múlt év március 6-iki számában megjelent az ország területének aktív és passzív légvédeleméről szóló törvény. Abból a célból, hogy ennek a törvénynek alapelveit az ország egész lakossága jól ismerje, az alábbiakban a következőket közöljük:

1. Az aktív és passzív légvédelem kötelező és azt a légügyi és tengerészeti minisztérium vezeti, amely megadja a szükséges utasításokat.

2. A légügyi minisztérium határozatait úgy a katonai, mint a polgári személyek tudomására hozzák a légvédelmet illetően.

3. Minden autonóm intézmény, helytartósági, megyei, községi intézmény, ipari vállalat, ingatlan, vagy nyilvános hely tulajdonos, stb. köteles saját költségére megszervezni a hozzá tartozó helyiség, személyzet, anyagok és berendezések passzív légvédelmét. Minden állampolgárnak kötelessége azokról a szükséges intézkedésekről gondoskodni, amelyekkel a gázháború veszedelmét ellen védekezik.

4. Az ország ép polgárai kötelesek részt venni az aktív és passzív légvédelem különböző szolgálataiban, amint alább következik:

a) Minden 16-55 év közötti ép polgár köteles évente két napon át a légvédelem érdekében dolgozni. Az irányítói munkában mindenki foglalkozásával kapcsolatban vesz részt.

b) Minden 7-60 év közötti polgár, nemre való tekintet nélkül, köteles évente 24, vagyis havonta két légvédelmi előadásra részt venni, hogy megtanulja az aktív és passzív légvédelemhez szükséges felszerelések kezelését.

c) A többi lakosok a szükséges 24 előadást azokban a központokban hallgatják, ahol azokat a város, illetve a község vezetősége megrendezi.

d) Minden 16-55 év közötti lakosnak részt kell vennie a községi és megyei hatóságok által megállapított légvédelmi szervezetben és alakulatokban. Ez a kötelezettség csak azokra a lakosokra vonatkozik, akiknek a hadseregben nincs más beosztásuk.

e) Azok a személyek, akik valamely légvédelmi alakulatban részt vesznek, nem közzölhetik másokkal a szolgálatukra vonatkozó adatokat.

5. A községi hatóságok által kiállított bizonyít-

ványok, amelyek betegséget, vagy „vis maior”-t igazolnak, ideiglenes, vagy végleges mentességet biztosítanak a légvédelmi szolgálat alól.

6. Senki sem vehet részt a légvédelmi szolgálatban, ha előzetesen nem hallgatta meg a légvédelmi előadásokat.

7. Az összes háztulajdonosok, nyilvános helyiségek, ipari és kereskedelmi vállalatok tulajdonosai kötelesek engedélyezni az épület külsején, a föld alatt, az épület belsejében, tetőzetén, udvarán, kertjében lefolytatandó olyan munkálatokat, amelyeket az általános légvédelem érdekei szükségessé tesznek, anélkül, hogy kártérítést kérhetnének.

8. Az új házak építéskor, vagy régiék javításakor szem előtt kell tartani a légvédelmi szempontokat.

9. A mérgező, valamint gyújtó bombák ellen az egész ország területén a következőképpen kell védekezni:

10. Minden új építkezésnél gondoskodni kell légvédelmi fedezékről, amely legalább 100 kg-os bombák és a gázok ellen menedéket nyújt. A házak tetőzetét és padlását meg kell védeni a gyújtó bombák ellen. Mindazon köz- vagy magánépületek, amelyek fontos piacokon, vagy útkereszteződésekkel épülnek, valamint a már meglévő ilyen épületek is a fentiekben körvonalozott légvédelmi fedezékekkel kell rendelkezzenek. Ezek a légvédelmi fedezékek olyan nagyok kell legyenek, hogy egy harmaddal több személy férjen be a fedezékekbe, mint a házak lakóinak száma.

11. Abban az esetben, ha a fent megnevezettek vagyis a különböző intézmények, vállalatok és háztulajdonosok az előírt légvédelmi munkálatokat nem hajtják végre, a légügyi és tengerészeti minisztérium a munkálatokat a községi előjáróságok útján elvégeztetheti a tulajdonosok költségére.

12. Az ország összes lakosai, intézményei, vállalatok kötelesek a légvédelmi gyakorlatok alkalmával előírt utasításokat pontosan követni.

13. Azokat, akik olyan felszereléseket és berendezéseket, amelyek a légvédelmet szolgálják tönkretesznek 1 évtől 5 évig terjedő elzárással és 10 ezertől 100 ezer lejig terjedő bírsággal sújtják még abban az esetben is, ha a szóban lévő berendezések saját tulajdonukat képezik. Azokat pedig, akik a légvédelmi utasításokat nem tartják be, az előírt munkálatokat nem végzik el, vagy szabotálják, 6 hónaptól 2 évig terjedő elzárással és 5 ezertől 50 ezer lejig terjedő bírsággal sújtják. Azokat akik hanyagságból, vagy rossz akaratból nem követik a hatóságok utasításait a légvédelmi gyakorlatok alkalmával, vagy pedig a légvédelmi előadásokról hiányoznak, 500-tól kétezer lejig terjedő bírsággal sújtják, visszaesés esetén pedig egy naptól egy hónapig terjedő fogsággal büntetik. Azokat akik a hatóságok által kifüggesztett légvédelmi intézkedéseknek nem tesznek eleget, légvédelmi gyakorlatok idején, 200-tól 1000 lejig terjedő bírsággal sújtják. Azokat, akik légvédelmi felszereléseket gyártanak, vagy pedig a légvédelem terén működnek, anélkül, hogy erre a légügyi és tengerészeti minisztériumtól engedélyük lenne, hat hónaptól két évig terjedő elzárással és 100 ezer lejig terjedő bírsággal sújthatók. Azokat, akik úgy bonyolítanak le építkezéseket, hogy ezekre nem kéri a városok légvédelmi hatóságainak engedélyét, vagy pedig a törvénynek meg nem felelő védelmi munkálatokat folytatnak, hat hónaptól két évig terjedő elzárással és 100 ezer lejig terjedő bírsággal sújthatók. Azokat pedig, akik a légvédelemmel kapcsolatos intézkedéseket idegen ügynököknek elárulják, a büntető törvénykönyv alapján büntetik.

Az Északi Sark jegével fogják tüteni Páris?

Francia mérnök fantasztikus terve

Párisból jelentik: Bariot mérnök az itteni mérnökök társaságában egy gépet mutatott be, mely a hőmérsékletváltozástól kapja az energiát. A gép a Boucherot és Claude-féle elméleteken alapul, amelyek szerint

a hőmérsékletkülönbségekkel erőt lehet termelni.

Bariot szerint ennek az elvnek az alkalmazásával akár Páris is lehet fűteni az Északi sark jegével.

Ugyanis a sarkvidéken az átlagos hőmérséklet 25 fok hideg, míg a tengervíz hőmérséklete

a jégtakaró alatt +2-3 fok.

A sarki turbinák hajtóanyaga természetesen nem vízgőz lenne, hanem valami más anyag, amely a ritkított térben gőzölög és miután átment a turbinán és elvégezte a maga munkáját, a cső felső végén 25 fok minusznál megfagy.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Kúttól. — Nőgrádv-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45-13.

Oktatás

Vállalom mindenben gyermekek korrepetálását (francia, zongora is) I. elemtől III-ik gimnáziumig. Redlinger Vera, Timisoara II., Str. Trei August 4. II. em. 5. 1339

Alkalmazás

Külfutó fiút kerestünk Mercantil II., Piata Traian 2. 1340

Lakás

Egyszobás lakás csak modern (lehet garzon is) november 1-re kerestetik. Címeket „2 személy részére” jelleggel a kiadó továbbít. 1356

Kiadó új modern udvari 2 szobás lakás novemberre. II., Str. C. Neulucea 13. 1341

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle krémeket, krém-tejszappant és kompulert, három színdben. Kaparató kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szárvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.

Társat keres

némi tőkével fiatal keresztény okleveles szabász, nő divatterem tulajdonosa, főucca legforgalmasabb helyén, vidéki vevőkör megszervezése céljából. Szaktudás nem okvetlen szükséges, lehet fehérnemű szakmász is. Cím a kiadóban.

Műtönjelt

Házhelyek árverése. Hétfőn délelőtt 10 órakor a telekkönyvvel több kedvezően fekvő ház hely a Nemetz-kertből mélyen áron alul elárvereztetik. Felvilágosítás vasárnap 10-12 és 5-6 óra között a helyszínen. Alföldi Géza dr. csődötmegegnok. 1345

Üzlethelyiség az első kerületben Piata Unirii 6. azonnal bérbeadó. Közlebit Alexandru Weisz & Fli cégé. 1347

DÉLI HIRLAP

automata telefonszáma:

28-10.

Minele de cărbuni Mehadia S. A. ajánlja ujonnan megnyitott „Urania” tárnáiból teljesen friss termelésű kő- és palamentes prima minőségű

barna szenet

mindennemű ipari, központi és házi fűtési célokra.

Eladási iroda: Timisoara, III., str. Odobescu 50.